Влада - Радам!

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 92 (1842) ♦ Вівторок, 19 травня 1998 року ♦ Ціна договірна

ПРИЗ ПЕРШОЇ ЛАСТІВКИ

Сценарій не тільки для чотирнадцяти

Кандидатами на посаду Голови Верховної Ради України стали чотирнадцять народних депутатів. Найбільше шансів бути обраним має, безперечно, Петро Симоненко, лідер Компартії України. За нього віддадуть голоси фракції комуністів та соціалістів і селян. А хто ще? Про це — нижче.

Надихає Петра Миколайовича і приклад Леоніда Грача, лідера кримських комуністів, який очолив Верховну Раду АРК. То що, Грач — перша ластівка комуністичної весни в Україні? Ні, в жодному разі — ні. Звання першої ластівки комуністичної весни в Україні по праву належить Леонідові Кучмі, і я не збираюся посягати на заслужене ним звання. Згадайте, в багатьох регіонах України саме комуністи підтримали Кучму на президентських виборах 1994 року.

Він «купив» їхні симпатії проросійськими гаслами своєї програми, обіцянкою змінити статус російської мови. Представник ВПК, думали вони, і має бути з осоюзненим мисленням, має хворіти на ностальгію за минулим могуттям.

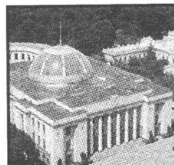
Можливо, вони не знали, що задля влади виголошуються будь-які гасла.

За неповні чотири роки свого президентства Леонід Кучма довів державу і її економіку до такого стану, а людей до такого рівня життя, що нещасним ветеранам, пенсіонерам (основному електоратові Компартії) нічого й не залишалося, як у масі своїй голосувати за список комуністів. Отож Леонід Кучма, і тільки він — перша ластівка комуністичної весни.

(Закінчення на 2-й стор.).

Обговорюють кандидатів

До сьогоднішнього дня народні депутати повинні попередньо обговорити у фракціях 14 кандидатур на посаду Голови Верховної Ради. У фракціях триває обговорення запропонованих минулої п'ятниці кандидатур Петра Симоненка (Компартія і «Лівий центр»), Валерія Черепа (СДПУ (о), Юрія Костенка (від Руху), Віталія Кононова (Партія зелених), Зорослави Ромовської (висунута об'єднанням «Реформи-центр»), Олександра Єльяшкевича, Євгена Смірнова, Юлії Тимошенко, Михайла Павловського (від партії «Громада»), Василя Костицького (від групи безпартійних), Івана Біласа («Нацфронт»), Олександра Карпова (НДП), а також самовисуванців Олександра Ржавського і Миколи Ковача.

Політична розправа?

Журналістський колектив редакції газети «Правда України» оприлюднив звернення, в якому, зокрема, говориться, що він змушений знову звернутися до народних депутатів України з приводу політичної розправи, яку продовжують чинити урядові кола над газетою «Правда України».

Нагадаємо коротко перебіг подій.

28 січня 1998 року міністр інформації України Зиновій Кулик підписав наказ № 7, внаслідок якого було призупинено друкування «Правди України».

(Закінчення на 3-й стор.).

Голос є, та нема відголосу

У Бірмінгемі завершилася зустріч глав держав «великої сімки» та примкнулої до них Росії. І оскільки президент Росії вперше підписав підсумкове комюніке саміту, то колишню «сімку» вже офіційно охрестили «вісімкою».

На порядку денному триденних переговорів ставилося широке коло політичних та економічних питань. В Україні увагу привернуло обговорення двох із них. Це передусім проблема закриття Чорнобильської АЕС та проект спільного створення транспортного літака АН-70. Однак, якщо з багатьох питань саміт ухвалив певні рішення, то з тих, що цікавлять нас, все залишилося, як і раніше. На рівні розмов.

(Закінчення на 10-й стор.).

Погони для ІНТЕЛЕКТУАЛІВ

Можливо, багато хто з тих хлопців і дівчат, яких зловив об'єктив нашого фотокореспондента, і не мріяв з дитинства про військову кар'єру. Проте, потрапивши в обійми Військового інституту Київського національного університету імені Т. Шевченка, більшість з них, здається, вже й не марить іншим майбутнім. 65 років тому колектив єдиного тоді в Києві університету скромно відзначив день народження військової кафедри. Батьківщина сказала «треба», і незабаром лави Червоної Армії стали поповнювати командири артилерійських взводів, льотчики-спостерігачі і медсестри —київського вишколу. 1937 року, коли дехто у Кремлі вирішив, що в армії забагато талановитих командирів, вищу позавійськову підготовку в університеті ліквідували. Відтоді й до початку війни кафедра готувала лише молодших командирів...

(Закінчення на 9-й стор.)

❍ Прямі іноземні інвестиції в Україну в першому кварталі 1998 року становили 181,1 млн. доларів.

❍ При спробі вивезення за кордон у Дніпропетровському аеропорту вилучено 25 ікон: як справжніх — XVIII—XIX століть, так і підробок.

P.S.

У Луцьку люблять «Голос України»

Луцька міська рада щороку під час передплатної кампанії допомагає ветеранам війни і праці, багатодітним сім'ям у придбанні української періодики, чільне місце тут належить газеті «Голос України». Як повідомив кореспондентський пункт «ГУ» у Луцьку міський голова Антон Кривицький, для ветеранів війни і праці, осіб, які мають статус ліквідатора аварії на ЧАЕС і мешкають у обласному центрі Волині, на друге півріччя 1998 року за кошти міської ради буде передплачено більш як 60 примірників газети «Голос України».

Приємне повідомлення надійшло з виробничо-комерційної фірми «Луцьккондитер» ЛТД, яку багато літ очолює відомий підприємець Марія Журавльова. За кошти підприємства, що є одним з найкращих у області, на друге півріччя цього року передовикам виробництва передплачено 40 примірників газети «Голос України». Цією радісною для нас новиною поділився голова правління ВАТ «Волиньгаз» Роман Галянт.

— Я особисто читаю газету «Голос України» з першого дня її виходу, — сказав Роман Іванович. — Газета мені дуже подобається, знаю, що у неї чимало прихильників і в нашому колективі. Всім ветеранам війни, які працювали на нашому виробництві, а нині в основному на пенсії, ми на друге півріччя 1998 року передплатили «Голос України».

Як кажуть, добрий приклад гідний наслідування.

Богдан БЕРЕКЕТА,
Волинська область.

Передплата-98

ЦЕНТРАЛЬНА ВИБОРЧА КОМІСІЯ

ПОСТАНОВА

Про призначення повторних виборів народних депутатів України в одномандатних виборчих округах

Розглянувши рішення окружної виборчої комісії виборчого округу № 121 (Львівська область) від 11 травня 1998 року про визнання недійсними виборів народного депутата України у цьому виборчому окрузі та рішення Центрального районного суду міста Миколаєва від 28 квітня 1998 року про скасування рішення окружної виборчої комісії виборчого округу № 129 (Миколаївська область) від 31 березня 1998 року в частині визнання і обрання народним депутатом України Матвєєва В. Й. з грубим порушенням ним Закону України «Про вибори народних депутатів України», відповідно до пункту 17 статті 11, статі 48 Закону України «Про вибори народних депутатів України», пункту 20 статті 14 Закону України «Про Центральну виборчу комісію», Центральна виборча комісія **постановляє:**

1. Призначити повторні вибори народних депутатів України в одномандатних виборчих округах № 121 (Львівська область) та № 129 (Миколаївська область) на неділю, 16 серпня 1998 року.
2. Доручити підготовку та проведення повторних виборів народних депутатів України у зазначених в пункті першому цієї постанови одномандатних виборчих округах окружним та дільничним виборчим комісіям у складі, в якому вони утворені для проведення чергових виборів 29 березня 1998 року.
3. Цю постанову опублікувати в газеті «Голос України», оприлюднити у місцевих засобах масової інформації та надіслати Львівській і Миколаївській обласним радам.

Голова Центральної виборчої комісії М. РЯБЕЦЬ.

м. Київ, 15 травня 1998 року.
№ 277.

ПОСТАНОВА

Про реєстрацію народного депутата України, обраного 29 березня 1998 року в багатомандатному загальнодержавному виборчому окрузі

Відповідно до статті 44 Закону України «Про вибори народних депутатів України», пункту 18 статті 14 Закону України «Про Центральну виборчу комісію» та на виконання постанови Центральної виборчої комісії від 7 квітня 1998 року № 122 «Про результати виборів народних депутатів України в багатомандатному загальнодержавному виборчому окрузі» Центральна виборча комісія **постановляє:**

зареєструвати обраного 29 березня 1998 року народного депутата України в багатомандатному загальнодержавному виборчому окрузі Терещука Василя Васильовича, 1957 року народження, філософа, викладача філософії, народного депутата України, проживає в м. Маріуполі Донецької області, член Комуністичної партії України, багатомандатний загальнодержавний виборчий округ, від Комуністичної партії України.

Голова Центральної виборчої комісії М. РЯБЕЦЬ.

м. Київ, 15 травня 1998 року.
№ 276.

Повторні вибори призначено на 16 серпня

Голова Центрвиборчкому Михайло Рябець вважає, що недосконалість закону про вибори, яка стала очевидною, дає змогу деяким народним обранцям судитися всі чотири роки до кінця роботи нового парламенту.

Навіть прийняття присяги не є гарантією того, що суди можуть внести поправки у їхню діяльність.

Отож, на черговому засіданні Центрвиборчкому основний час також було присвячено розгляду заяв, звернень і скарг, що надійшли від суб'єктів виборчого процесу щодо рішень, дій або бездіяльності окружних виборчих комісій.

Майже у повному складі у засіданні взяли участь члени окружної виборчої комісії виборчого округу № 121 (Львівська область), де переможцем було визнано народного депутата України Олександра Лавриновича.

Заслухавши доповідь члена ЦВК Людмили Татарникової, яка перевіряла результати голосування, та розглянувши рішення окружної виборчої комісії від 11 травня 1998 р. про визнання недійсними виборів народного депутата України в цьому виборчому окрузі, Центрвиборчком одноголосно постановив призначити повторні вибори народних депутатів України в одномандатному виборчому окрузі № 121 (Львівська область).

Прийнято протокольне рішення допомогти окружній виборчій комісії 121-го округу в підготовці проведення виборів.

Центрвиборчком ухвалив також призначити повторні вибори в окрузі № 129 (Миколаївська область).

Повторні голосування по всіх одномандатних округах, де порушення закону про вибори визнано такими, що суттєво вплинули на результати, призначаються на 16 серпня 1998 р.

Вони відбудуться відповідно до закону «Про вибори народних депутатів України» та прийнятих стосовно цього закону рішень Конституційного суду.

Анатолій КАРАСЕНКО.

Політичної акції нема. Є продумана політика

Коментар

В одній з «дружніх» до парламенту газет засумнівалися: «Важко сказати, як сприйняли припинення прямої трансляції пленарних засідань нової Верховної Ради прості громадяни і домогосподарки, але законодавці були цим вкрай обурені». Вкрай обурений, з'ясувалося з подальшого тексту, був і міністр інформації. Але з іншого приводу, а саме: з обурення законодавців. На прес-конференції, роз'яснює нам газета, Зіновій Кулик «основний акцент зробив на тому, що «це не політична акція, а результат відсутності відповідної угоди між Управлінням справами ВР і Національної телерадіокомпанії». Неважко сказати, як сприйняли «основний акцент» шановні колеги: з прочитаного зрозуміло, що факт про «наявність відсутності» тут коментують в унісон з міністром проп.., вибачте, інформації. Де політична акція? Нема. Домогосподарки можуть спокійно заправляти борщі під веселі новини з ефіру. Якщо м'яса в каструлі немає — голосніше вмикайте радіо: завжди «свіжий продукт» — інформація про «зростання й стабілізацію» — саме те, з чого можна варити бульйон. Для простих громадян — найкращий рецепт: смачно, поживно й безплатно. Або дешево і сердито. До наступних «рецептів» в ефірі...

Авторові також сподобались «акценти» пана міністра. Але, перепрошую, не «основний». Такий собі, зовсім побічний, але симпатичний акцент. Не відмовлю у задоволенні нагадати: в Зіновія Кулика немає сумнівів, що парламентську трибуну «використовуватимуть» під час президентських виборів. Де політична акція? Нема?

Є депутати, нестримані на язик. Як не старалися «друзі народу», а вони знову прорвалися до трибуни «з метою використовування». Леонід Данилович через Національну телерадіокомпанію навіює оптимізм: уже краще живемо, зі мною знову — ще буде краще, краще, краще... А з парламентської трибуни — зліва і справа (що особливо прикро, бо не спишеш на антагонізми) сиплять «фактами й коментарями»: гірше, гірше, гірше... Ввімкни їм трибуну на всю Україну — та ще перед президентськими виборами — мало не здасться. Національну телерадіокомпанію «замкне» від таких «перпендикулярних» прогнозів...

Хіба «незалежний» міністр — ворог Леоніду Даниловичу? Чи собі? Досить, уже обпікся чотири роки тому на «шановному Леоніді Макаровичу». Необачність новий Президент пробачив, але ризикнути вдруге? Та краще сто «основних акцентів» розставити, ніж псувати собі кар'єру «нечистим» ефіром. Де політична акція? Нема! Не побачили її в міністерстві, не помітили її в Генпрокуратурі. І не буде, доки провадиться хитро продумана політика, а «незалежні» органи на витяжку вловлюватимуть слова команд: «прикрити лавочку» зі свободою слова. Проти кого «клевещете»? У нас демократія. А хто головний демократ? Правильно здогадалися...

А тепер про простих громадян і домогосподарок. Якби в цитованій вище газеті спромоглись поцікавитися не тільки «акцентом» міністра, а й думкою багатьох людей, було б зовсім неважко сказати: негативно сприйняли громадяни «оніміле» радіо. Два дні не замовкали телефони «Голосу України»: прості громадяни «штурмували» запитанням «чому?». Слухають. Може, саме тому й намагаються припинити пряму трансляцію, що на Банковій знають про цю «пристрасть» людей до ефіру. То що там казав міністр про політичну акцію?

Людмила КОХАНЕЦЬ.

Майже той самий розклад

Головою Дніпропетровської обласної ради на першій її сесії обрано Едуарда Дубініна, колишнього заступника голови облради. Цю кандидатуру підтримав екс-голова облради, лідер партії «Громада» народний депутат України Павло Лазаренко, котрий був присутній на сесії. Попередній склад ради присвоїв йому звання «почесного голови». Першим заступником Е. Дубініна обрано лідера обласної організації «Громади» Тетяну Полейко. За словами голови обласної виборчої комісії Володимира Онікієнка, до дня відкриття сесії підтверджено повноваження 66 депутатів облради.

Сесія облради також прийняла звернення до владних структур держави, у якому засуджує підвищення цін на електроенергію та очікуване підвищення тарифів на житлово-комунальні послуги.

Вітренко вирішила не торпедувати

Фракція Прогресивної соціалістичної партії України не підтримуватиме жодну із висунутих кандидатур на посаду Голови Верховної Ради України, заявила в інтерв'ю агентству «Інтерфакс-Україна» лідер ПСПУ Наталя Вітренко. За її словами, фракція не висунула свою кандидатуру, щоб «не дати навісити ще один ярлик про те, що ліві об'єднуються, а Вітренко торпедує їх» (фракції комуністів і Соціалістичної та Селянської партій висунули лідера комуністів Петра Симоненка). За оцінками Н. Вітренко, жоден претендент не зможе набрати необхідної для обрання кількості голосів. Лідер ПСПУ вважає, що може бути три тури голосування, бо в парламенті немає чіткого розкладу політичних сил.

ПРИЗ ПЕРШОЇ ЛАСТІВКИ

Сценарій не тільки для чотирнадцяти

(Початок на 1-й стор.).

За якими ж сценаріями тепер можуть відбуватися вибори Голови Верховної Ради? У Петра Симоненка є гарантованих понад 150 голосів. Досить Президентові дати вказівку своїм депутатам проголосувати за Петра Миколайовича — і справу зроблено. Необхідні 226 голосів забезпечено. Що це дає Президентові? Найперше — можливість не пізніше лютого наступного року в той чи інший спосіб розпустити парламент. За що? О, за причинами затримки не буде. Леонідові Кучмі, і прем'єрові, і Президенту, завжди хтось заважає ефективно керувати державою. І вчора, і сьогодні, і завтра найбільше заважає, звичайно ж, парламент. Отож, приміром, за неефективну роботу (а вона змушує бідолашного Президента тільки накладати вето на закони), а також в ім'я боротьби з «червоною загрозою». Останнє дуже важливо для Заходу, там люблять подібні казочки, коли вони їм на руку. Пробачили царю Борису й не такє: і кров у «Білому домі», і кровопролиття в Чечні.

Ну а кошти, «зекономлені» на відсутності парламенту, буде, звичайно, обіцяно пенсіонерам і бюджетникам. З таким виглядом, що це страшенна економія.

А що далі? Далі — проголошення надзвичайного стану в економіці, розпродаж за безцінь нафто- і газових магістралей, найпривабливіших підприємств, можливо, й указ або серія указів про продаж землі і на ці кошти — створення ілюзії поліпшення життя людей. Щось там на пенсії перепаде, щось — бюджетникам. І безперечно переможні для Леоніда Кучми, під контролем держадміністрацій, президентські вибори-99. Якщо треба — то й будь-який референдум для будь-яких змін Конституції. Голоси лічитимуть свої люди.

І ми всі дружно відправимося, хто доживе, вимирати в XXI століття. Ті, хто здатен буде підняти голос, сидітимуть. Де треба. Серію арештів серед опозиції можна прогнозувати одразу після розпуску парламенту. За що? Була б людина...

Як вам такі перспективи?

Але можливий і інший, м'якший щодо частини парламенту, варіант. Головою ВР обирають комуніста, але в потрібний час розганяють не весь парламент, а половину, ту, що обрана за партійними списками. Бо це, мовляв, ота змішана виборча система привела червоних до влади, а Президент завжди був проти неї, це вона, змішана, винна в неефективній роботі і т. п. Отож залишаємо 225 депутатів, обраних у мажоритарних округах, як істинних представників народу. І проголошуємо їх нижньою палатою парламенту. А верхню — сенат — формуємо з глав адміністрацій областей та кількох міст, голови уряду АРК. І перед лицем Європи та світу ми — великі демократи, і парламент — в руках Президента. А узаконити все це — знову ж таки через референдум про зміни до Конституції. Варіант, з одного боку — демократичніший, з другого — цінний для тих бізнесменів, які чималенько витратилися на вибори в мажоритарних округах. Та й розпродажу національного добра, зокрема й землі, можна в такий спосіб надати парламентської легітимності.

Звичайно, депутати-комуністи (не всі) можуть сказати, що такі сценарії — вигадка. Або що вони, взявши кермо у парламенті, не допустять подібного розвитку подій і т. п. Можливо. Але — не гарантовано.

Та я й не стверджую, що мій прогноз — бездоганний. Більше того, не вірю в підступність нашого Президента, а вірю у те, що і в співпраці з парламентом, і на наступних президентських виборах кандидат Леонід Кучма діятиме виключно джентльменськими методами. Якщо й ви вірите в це, то вищевикладені прогнози — чистісінька фантазія. Чи не так?

Сергій ЗІНКІВСЬКИЙ.

На знімку: пленарне засідання Верховної Ради 15 травня 1998 року.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Консультант його превосходительства

У КВІТНІ одна досить впливова російська бізнесова газета зізналася, що Леонід Кучма звернувся до неї за допомогою в організації приїзду глави «Газпрому» Рема Вяхірєва в Україну. Очевидно, газета допомогла, бо Рем таки приїхав. До того ж не сам, а разом із головою правління російського Національного резервного банку Олександром Лебедєвим. НРБ фактично є структурним підрозділом «Газпрому».

А привід був більш ніж пристойний — участь у другому засіданні Консультативної ради з питань іноземних інвестицій. Про це після прильоту заявив Рем Вяхірєв, на цьому ж під час прес-конференції наполягав голова Національного агентства з питань розвитку та європейської інтеграції Роман Шпек. Хоча всім було зрозуміло: найголовніше завдання глави «Газпрому» —конвертація українських газових боргів у власність, так би мовити, магістрального значення. Саме з цією метою разом із Вяхірєвим приїздив Лебедєв — за його словами, найближчим часом НРБ планує відкрити в Україні філію банку, котра стане інструментом для участі на ринку державних цінних паперів та акцій. Іншими словами, НРБ, як структура «Газпрому», має стати тим фінансовим закладом, що переплавлятиме українські боргові зобов'язання у власність.

У цьому контексті не зайве буде згадати про створення указом Леоніда Кучми національної акціонерної компанії «Нафтогаз України». Головним аргументом влади на користь такого об'єднання є забезпечення єдності дій у нафтогазовому секторі, що врешті-решт має привести до наведення ладу у розрахунках за енергоносії. Однак російські експерти вважають: Україна сподівається, що завдяки об'єднанню нафтогазового комплексу країни в єдину державну структуру різко зросте привабливість цінних паперів українських підприємств, у тому числі й для «Газпрому», який, мовляв, до акцій окремих підприємств великої зацікавленості не виявляв. Зокрема, на користь того, що створення цієї компанії —це крок назустріч Москві, свідчить той факт, що указ (у лютому нинішнього року) було підписано в день, коли розпочинався візит Л. Кучми до Росії.

Звичайно, на перешкоді планам приватизації магістральних трубопроводів та підземних газосховищ стоїть Закон України «Про трубопровідний транспорт», який забороняє зміну форм власності державних підприємств магістрального трубопровідного транспорту. Але прикметно у цьому плані те, що в березні, коментуючи результати переговорів із Ремом Вяхірєвим, Прем'єр-міністр Валерій Пустовойтенко заявив, що Україна не збирається віддавати «Газпрому» газопроводи та газосховища і посилався не на вимоги цього закону, а на Програму приватизації на 1998 рік, яка, мовляв, не передбачає такої приватизації. Це може означати лише те, що в майбутньому він не виключає такого кроку. А до того «Газпром» не проти перебрати у свою власність такі стратегічні підприємства, як Миколаївське ВО «Зоря», що виробляє газові турбіни для магістральних трубопроводів, лобіює створення СП «Газтранзит» (що для України майже неминуче означатиме повторення молдовського та болгарського сценаріїв, де було створено подібні структури, що врешті-решт призвело до втрати цими країнами газотранспортних систем), пропонує випустити під українську заборгованість аналог «єврооблігацій» (де одні лише річні становитимуть, як мінімум, 20 відсотків) тощо. А щоб до цих вимог у Києві краще дослухалися, «Газпром» обмежив поставки газу до провідного економічного району України — Донеччини, що призвело до значного спаду виробництва у квітні (на 7,1%). Тож після такої підготовки можна було взяти участь у засіданні Консультативної ради з питань іноземних інвестицій. А ми у відповідь, очевидно, «добро пожалує», бо ж прибув сам консультант його превосходительства! Все ж цікаво, чи намагалися наші урядовці проконсультуватися у Рема Вяхірєва, чому Україна купує на кордоні з Росією тисячу кубометрів газу за 80 доларів США, тоді як Німеччина всього лиш за 85, але у себе на

кордоні. При цьому вартість транзиту від російського до німецького кордону становить щонайменше 30 доларів. Втім, торгуватися може лише той, хто платить, а який торг із вічним боржником. Те саме стосується і бартерного обміну — відомо, що таким чином промислову продукцію (турбіни, труби і т. д.) віддають в рахунок покриття боргів значно дешевше. Тож напрошується висновок: коли б Україна розраховувалася реальними грошима та отримувала реальну плату за транзит, то мала б змогу і поторгуватися, і ті самі турбіни, без яких Росії не обійтися, продати не за демпінговими цінами. А поки що все виглядає так, що Росія, отримуючи економічно вигідну плату за газ, має можливість накопичувати українські борги (внаслідок завищення цін) з тим, щоб перетворити їх «у золоті труби». Натомість український уряд, схоже, діє за принципом: «Може, само розсмокчеться». Але такий підхід ще більше засмоктує нас у боргову яму.

P. S. До речі, на думку експертів Міжнародного центру перспективних досліджень, одним із факторів промислового зростання у січні—березні нинішнього року є усунення з ринку провідного газового трейдера — «Єдині енергетичні системи України», — що дозволило низці підприємств, насамперед базових галузей, протягом значного періоду не платити за газ, що спричинило зменшення витрат та збільшення виробництва. Тож, якщо підприємства не платитимуть за енергоносії та зарплату, то в нас ого-го яким буде зростання виробництва.

Сергій ЛАВРЕНЮК.

Політична розправа?

(Початок на 1-й стор.).

Дії чиновників виконавчої влади викликали обурення і здивування тоді більш як півмільйонної читацької аудиторії газети, засобів масової інформації нашої держави та країн СНД, інформаційних агентств світу.

Безпрецедентна розправа над «Правдою України» —свідчення того, що в нашій державі нехтують елементарними правами і свободами. Про це однозначно сказано і в постанові Верховної Ради тринадцятого скликання від 3 та 11 лютого 1998 року, і в заяві Верховної Ради від 13 лютого, в якій парламент укотре звернув увагу Президента України на необхідність забезпечити виконання вимог Конституції щодо права громадян на інформацію.

Створена для з'ясування обставин закриття газети «Правда України» тимчасова слідча комісія Верховної Ради України, до складу якої увійшли представники всіх політичних партій, дійшла однозначного висновку: щодо нашого видання вчинено несправедливо, зневажено норми чинного законодавства щодо преси і прав громадян.

Усі зусилля не лише редакційного колективу, а й вищого законодавчого органу держави, спрямовані на відновлення випуску однієї з найстаріших газет України, натрапляли на глухий опір Мінінформу.

Намагаючись вийти з глухого кута, в який виконавча влада загнала газету, її засновник — журналістський колектив — згодився піти на компроміс і в повній відповідності з чинним законодавством перереєстрував у Радянській райдержадміністрації м. Києва засновника —первинну журналістську організацію, а затим і видавця — підприємство «Пульс». 14 квітня 1998 року нами до Міністерства інформації було подано всі необхідні документи для перереєстрації газети. Проте там зажадали, щоб була здійснена не перереєстрація, а нова реєстрація «Правди України».

Ми виконали і цю примху чиновників, хоча відповідно до Закону України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні» ні під пункт реєстрації, ні під пункт перереєстрації видання «Правда України» не підпадає, оскільки немає, відповідно до закону, рішення суду про скасування попередньої реєстрації. А наказ міністра не може замінити рішення суду. Тим більше, що З. Кулик у січні, лютому, березні ц. р. на всіх своїх прес-конференціях запевняв, що він не закрив, а лише «призупинив» випуск газети до виконання редакцією певних формальностей.

Однак у Міністерстві інформації знову вдалися до тактики зволікання і тяганини з відновленням випуску газети. Впродовж місяця його керівники запевняли представників редакції, що у них, після здійснення нами перереєстрації засновника і видавця, немає жодних підстав для відмови в реєстрації газети. І лише 14 травня, коли минув визначений законом термін розгляду нашої заяви, в міністерстві підготували відповідь, у якій відмовили нам у реєстрації (перереєстрації) газети. Таким чином знову на невизначений час залишили, по суті, під арештом газету, яка повинна виконувати свої обов'язки перед передплатниками.

Є переконливі докази намірів певних структур знищити колектив редакції в фінансово-економічному плані.

Усе це зайвий раз свідчить про те, що в Україні грубо порушуються права громадян і свобода слова. З огляду на це, ми знову звертаємося по допомогу до вас, народні депутати України.

Шлях повернення такий тернистий...

54 роки тому за наказом Кремля радянські війська протягом доби виселили із сонячного півострова цілий народ. Понад 200 тисяч кримських татар одного ранку стали «зрадниками» і вигнанцями. Майже половина з них потім загинула в дорозі чи в місцях поселення.

З початку 90-х років щовесни в Криму відзначається День жалоби. З усіх кінців Кримського півострова, з різних регіонів України, з Узбекистану, Росії збираються кримські татари на мітинг, щоб показати: вони пам'ятають своїх співвітчизників, які стали жертвами несправедливості, вони не забули цю несправедливість...

Учора на жалобних зборах громадськості, а потім і на велелюдному мітингу у Сімферополі відзначалось: на батьківщину повернулося понад 250 тисяч кримських татар, з них майже половина не має українського громадянства. Більша частина працездатних репатріантів не забезпечена постійною роботою. У 40 тисяч сімей (це понад 110 тис. осіб) немає житла — вони знайшли притулок у родичів, у гуртожитках чи в недобудованих оселях.

По зарплату — в суд

147 позовних заяв надійшло до Заводського районного суду міста Миколаєва від робітників Чорноморського суднобудівного заводу. Суть позовів полягає у вимозі до заводської адміністрації виплатити зарплату за 4 місяці — з грудня 1997 року по березень 1998-го.

А всього заборгованість у зарплаті на заводі становить 6,18 млн. грн. Перше засідання суду за позовами відбудеться 21 травня, повідомляє «Інтерфакс-Україна».

Регіон: політичний спектр

Ми вручили «клейноди»

ВИБОРИ на Буковині загалом пройшли спокійно, без ексцесів. З травмою носа та черепа потрапив на лікарняне ліжко лише один з кандидатів у народні депутати України — відомий львівський учений, лауреат багатьох премій за визначні геологічні відкриття професор Петро Шеремета. Побили шановану людину представники конкуруючої партії за те, що претендент мав необачність вести агітацію за себе в селі, на яке робила ставку їхня політична організація. Тепер розбишаки сидять у слідчому ізоляторі в очікуванні суду.

Справдилися прогнози місцевих політологів: на Буковині перемогу здобули представники лівих сил. За Комуністичну партію проголосувало майже двадцять три відсотки виборців. Соціалістична і Селянська партії набрали сім з лишком відсотків голосів.

Найбільшу підтримку «ліві» здобули в східних, так званих бессарабських, районах області, де комуністи й соціалісти традиційно утримують міцні позиції.

У західних регіонах домінували рухівці, яким виявили довіру 17 відсотків виборців. Однак обласний осередок НРУ не задоволений таким вислідом. Рухівці вважають, що значну кількість голосів у них перехопив Національний фронт.

Добрий зажинок мають об'єднані соціал-демократи. В їхньому активі десять відсотків набраних голосів.

Серед непрогнозованих несподіванок минулих виборів те, що п'ятивідсотковий бар'єр подолала Партія регіонального відродження. Вона випередила багато партій, які мали надійне політичне підгрунтя на Буковині, серед них і партію «Реформи і порядок».

Розчарована своїм набутком Народно-демократична партія, яка насилу набрала 5 відсотків голосів. Не дотягла до 4-відсоткового рубежу Партія зелених, хоча політологи пророкували їй масову підтримку буковинського електорату.

В одномандатних мажоритарних округах висуванцям від політичних партій не всміхнулася фортуна. Тут домінували позапартійні кандидати.

Така картина спостерігалася й під час виборів до обласної та міської рад. Партійців сюди потрапило обмаль. Зате мала місце інша крайність: найбільше депутатських мандатів виборюли вчителі та медики. Не пустили виборці до місцевих органів самоврядування жодного колгоспника та робітника. Дуже мало мандатів дісталося юристам, економістам, тобто тим фахівцям, без яких нам буде сутужно. Небагато обрано і жінок.

Оскільки партійний прошарок у депутатському корпусі обласної ради мізерний, то вже очевидно, що вона не буде ареною політичних протистоянь. До того ж очолив її позапартійний депутат Іван Шилепницький, який давно працює в органах місцевого самоврядування і зарекомендував себе діловою й зваженою людиною.

— Не став би згущувати барви з приводу полівіння буковинських виборців, — сказав нещодавно на засіданні Чернівецького політологічного центру його керівник Анатолій Круглашов. — Люди голосували не за відновлення червоних кольорів, повернення до тоталітарного минулого, а висловлювали свій протест проти бездіяльності владних структур, соціальної незахищеності. Народ хоче кращого життя, сподівається, що Україну врятують ініціативні, ділові, чесні, прагматичні, патріотично настроєні обранці. Це, до речі, засвідчили результати виборів до місцевих рад, куди прийшли саме такі особистості.

Пробилися до парламенту двоє колишніх народних депутатів України — Георгій Філіпчук та Іван Попеску, причому з великою перевагою над своїми конкурентами.

Гостроою була боротьба за крісло голови Чернівецької міськради. Претендували на нього близько двадцяти осіб, серед них і один безробітний. Але несподіванок не сталося. Перемогу здобув колишній голова Микола Федорук. І тут знову спрацювала стара, як світ, істина: за працею — і шана. А трудитися Микола Федорук уміє. Це людина — на своєму місці.

Напередодні Великодніх свят чернівецькі депутати провели міську толоку. Перше, що вони зробили, так це очистили стіни будівель від агітаційних листівок і афіш. І древнє місто над Прутом ніби помолодшало.

Відшуміли вибори, настав час конкретної роботи. Тільки вона зможе показати, чи виправдають довір'я ті, кому ми вручили депутатські «клейноди».

Василь БАБУХ.

Чернівецька область.

Будівельний бум

Місту потрібні мости

Дніпропетровськ останні двадцять—тридцять років виокремлювався саме тим, що розбудовувався самотужки, без сторонньої допомоги. І власний метрополітен місто, по суті, вистраждало. Вже введено в дію 6 підземних станцій. Раніше облрада народних депутатів попереднього скликання, яку очолював Павло Лазаренко, вишукала для метробудівців сім мільйонів гривень. А нині й Кабінет міністрів України вирішив відновити фінансування робіт.

Нещодавно міський голова Микола Швець на брифінгу для журналістів повідомив ще одну приємну новину: віднайдено можливість уже наступного року завершити будівництво п'ятого, Південного мосту через Дніпро. (Роботи на цьому об'єкті завмерли ще три роки тому). Міст не лише «наблизить» до центру лівобережний Самарський район, а й покладе початок першій у Дніпропетровську об'їзній дорозі. Разом з Кайдацьким мостом Південний обіцяє врешті-решт спрямувати транзитний автотранспортний потік за межі центральних мікрорайонів.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

Дніпропетровськ.

Вулиця

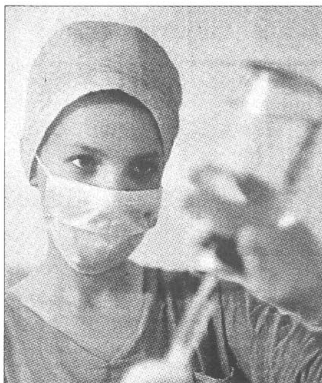
Безпритульність від 5 до 16

Нещодавно Львівський притулок для неповнолітніх (завідувач — Іван Сорока) відзначив свою першу річницю. Торік у ньому побували близько 500 малолітніх жебраків та бродяжок віком від 5 до 16 років. Десять відсотків з них потребують госпіталізації —дається взнаки мандрівний спосіб життя, антисанітарія та погане харчування. Протягом місяця працівники притулку мають підлікувати їх, відгодувати й вирішити подальшу долю: як правило, дітей просто відправляють додому, до тата з мамою (якщо їх не позбавлено батьківських прав). І не завжди таке рішення йде на користь: часто-густо втікачів виховують «неблагополучні» сім'ї. До речі, за минулі п'ять років кількість справ про позбавлення батьківських прав у Львові зросла удвічі.

Боротися з безпритульністю стає дедалі важче: на Львівщині, де проживає 700 тисяч підлітків, у службах у справах неповнолітніх працюють лише 36 чоловік (за норми в 200).

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Львів.

Сестра не буде бідним родичем

Медицина

У Києві відбулася науково-практична конференція із сестринської справи. Вона розпочалася 12 травня — у Міжнародний день медичної сестри, що цього року святкується вперше.

Як зазначила на конференції перший заступник міністра охорони здоров'я Раїса Богатирьова, сестринська справа в Україні тривалий час не розвивалася. Досі в нас відчувається дефіцит середнього медперсоналу, кваліфікованого та здатного приймати самостійні рішення. До речі, за статистикою, на одного лікаря в Україні припадає 2 медичні сестри, тоді як в Канаді — 5. Одна «сестричка» має обслуговувати 40—60 хворих, хоча це фізично неможливо. За словами Раїси Богатирьової, медична реформа не передбачає скорочення середнього медперсоналу. Навпаки, повноваження медсестер буде розширено. Зокрема, планують надати їм право виписувати лікарняний терміном на 3 дні.

Оксана ЗАПОРІЗЬКА.

Київ.

Юридична консультація

З якими захворюваннями на іспити можна не йти

Під кінець шкільного навчального року чимало наших читачів просять роз'яснити, які захворювання дають підстави для звільнення учнів середніх загальноосвітніх шкіл від перевідних і випускних екзаменів.

Додатком № 1 до Інструкції про звільнення від перевідних та випускних екзаменів учнів загальноосвітніх навчально-виховних закладів України за станом здоров'я, яка затверджена наказом Міністерства освіти та Міністерства охорони здоров'я України № 25/20 (1996 року), встановлено перелік захворювань, що можуть бути підставою для звільнення учнів середніх загальноосвітніх навчально-виховних закладів від перевідних і випускних екзаменів за станом здоров'я.

1. Соматичні хвороби у гострий період (середньої тяжкості або з тяжким перебігом) — допуск до екзаменів здійснюється після одужання під контролем клініко-лабораторних обстежень.

2. Гострі дитячі інфекційні хвороби — допуск до екзаменів здійснюється після одужання під контролем клініко-лабораторних обстежень.

3. Хронічні хвороби у період загострення, які потребують постільного режиму вдома чи у стаціонарі, середньої тяжкості або з тяжким перебігом — допуск до екзаменів здійснюється після клініко-лабораторної ремісії та відновлення працездатності.

4. Онкологічні хвороби, за якими учні звільняються від екзаменів постійно.

5. Рецидивуючі гематологічні хвороби (учні звільняються від екзаменів постійно), в тому числі гіпохромна анемія різної етиології з рівнем гемоглобіну нижче 90 г/л — учні допускаються до екзаменів після одужання під контролем клініко-лабораторних обстежень.

6. Аутоімунні хвороби з рецидивуючим та хронічним перебігом — учні звільняються від екзаменів постійно.

7. Інвалідизація із втратою самообслуговування — учні звільняються від екзаменів постійно.

8. Будь-який патологічний стан, що призвів до стійких виражених порушень функцій життєво важливих органів та систем: серцево-судинної, легень, шлунково-кишкового тракту, печінки, нирок, сечового міхура, шкіри, центральної, периферичної нервової системи, опорно-рухового апарату, імунної системи, ендокринної системи — учні звільняються від екзаменів постійно.

9. Лікування за кордоном, після повернення питання допуску до екзаменів вирішується індивідуально, згідно з показаннями.

Учням перевідних і випускних класів, які не мають можливості складати екзамени в установлений термін через хвороби, що не включені до наведеного переліку захворювань, рішенням ради навчально-виховного закладу дозволяється складати екзамени в інший час, але не пізніше 31 серпня кожного року, а в окремих випадках протягом перших двох місяців нового навчального року.

Відповідно до вказаної Інструкції також можуть бути звільнені від екзаменів наказом директора навчально-виховного закладу на підставі висновку лікарсько-контрольної комісії і рішення ради навчально-виховного закладу учні, якщо вони мають позитивні річні оцінки з усіх навчальних предметів, перевідних і випускних класів, у тому числі і ті, які проживають чи проживали у зонах безумовного або гарантованого добровільного відселення у зв'язку з аварією на Чорнобильській АЕС.

Звільняються від перевідних та випускних екзаменів учні загальноосвітніх санаторних шкіл-інтернатів для хворих дітей на період перебування їх у цих закладах, шкіл-інтернатів для дітей з наслідками поліомієліту і церебральним паралічем, важкими порушеннями мови, затримкою психічного розвитку, глухих і таких, що слабо чують, сліпих і слабозорих, а також учні вечірніх (змінних) спеціальних шкіл для сліпих і слабозорих, глухих та зі слабим слухом.

Володимир ГАЛЬЧЕНКО,
юрисконсульт.

Юрій ОМЕЛЬЧЕНКО: «Випробувано на собі»

СКІЛЬКИ разів у житті чули ми цю крилату фразу: Лікарю, вилікуйся спершу сам. Чули й ніколи не задумувалися над тим, що є такі лікарі, які й справді спершу вилікували себе, а вже потім узялися допомагати іншим. Один із них — народний цілитель із Києва Юрій Андрійович ОМЕЛЬЧЕНКО.

Під час служби в армії Юрій потрапив у катастрофу, слід від якої на все життя лишився глибоким шрамом на грудях. Лікарі зробили все можливе, щоб врятувати юнака, двічі виводили його з клінічної смерті. Але... «Не жилець», — таким був їхній остаточний вердикт.

Хтозна, які сили — земні чи небесні — втрутилися в долю приреченого, але внутрішній голос підказав єдино правильний для нього шлях — порятунок треба шукати в цілительстві. І він знайшов його, перечитавши багато літератури з народної медицини, зокрема, тібетської. До свого зцілення Юрій ішов довгих двадцять літ. За допомогою власного методу, який тепер називають методом Омельченка, він остаточно поставив себе на ноги.

Що ж лежить в основі цього методу? Тут, як кажуть, нічого надприродного: звичайне постування, загартування холодною водою і лікування фітонастоями, виготовленими за спеціальною технологією Омельченка. Завважте: у нього відсутнє поняття голодування. Саме піст, яким з давніх-давен люди очищалися духовно й фізично, може дати бажаний результат. Завдяки фітонастоям Юрія Андрійовича пацієнти можуть поститися по сорок, п'ятдесят, сімдесят і більше днів. Під час посту необхідною умовою є загартування холодною водою, ефективність якого надзвичайно висока. Крижана вода, як бальзам.

Які хвороби він лікує? «Мені легше назвати ті, які я не лікую чи берусь за них неохоче. Це такі, як епілепсія і захворювання серця. Людям з цими недугами просто важко переносити ті навантаження, які їм випадуть, лікуючись за моїм методом. Він вимагає великих зусиль і волі. А взагалі я лікую не конкретну хворобу, а організм у цілому». Й справді, «список» хвороб, від яких Омельченко позбавив своїх пацієнтів, що приходять до нього за допомогою, нерідко зневірившись в офіційній медицині, вражає: це й астма, й екзема, і захворювання шлунково-кишкового тракту, серцево-судинні, а ще — імпотенція, безпліддя, ожиріння, остеохондроз і навіть псоріаз, який досі вважається невиліковним. Роки й роки практики упевнили народного цілителя в тому, що можна в більшості випадків (особливо на ранній стадії) вилікувати рак.

Є в своєрідній клініці Омельченка книга-альбом, де, за бажанням, люди можуть залишити свої відгуки. Записи, зроблені в ній, найкраще промовляють на користь зцілюючого методу Юрія Андрійовича. Ось що, приміром, пише киянка Ірина Смєлова: «Кілька років тому я хворіла на астму. Останнім часом уже й дихати не могла, тільки ковтала повітря. Рідні взяли мене з лікарні під розписку. І одразу — в Гідропарк (Тут цілитель кожного ранку проводить свої сеанси. — **Авт.**) У мене температура, а я — в крижану воду. Як і повелів Омельченко! Після тієї «ванни» вперше заснула нормально, а незабаром мені стало дихати зовсім легко. З тих пір і почала входити в тривалі голодування. Після цього забула про гормони і про інгалятор. Очевидно, перед цим у мене були ускладнення від ліків. Нині, після очищення за методом Ю. Омельченка, не користуюся жодними пігулками й забула про ін`єкції. На Дніпро, до Юрія Андрійовича, ходимо усією сім'єю».

А хіба не вражають ось такі прості, сердечні рядки: «Юрію Андрійовичу! Спасибі за врятування моєї сестри. Коли я зустрічала її в Києві (а прилетіла вона аж з Амурської області), вона навіть за допомогою милиць не могла зійти з трапа, довелося нести її на руках. У неї був ревматоїдний поліартрит, півроку її лікували, але ставало все гірше й гірше. Казали, потрібна операція на обох колінах, але жодної гарантії, що буде ходити, лікарі не давали. І ось через два місяці лікування у Вас сестричка стала на ноги. Додому, на Далекий Схід, полетіла вже без милиць... Київ, вул. Танкова, 6, кв. 148. Коросельова В. І.»

Таких записів можна процитувати чимало.

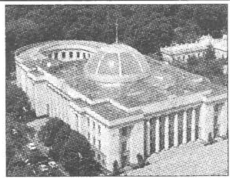
Тим, хто прочитає ці рядки, може здатися, що в лікуванні за Омельченком не обов'язково вдаватися до його порад, що можна й самотужки поститися, купатися в холодній воді, і бажаний результат прийде. Одразу застерігаю — самолікування вкрай небезпечне, воно загрожує тяжкими наслідками. Тим, хто хоче випробувати систему Омельченка, необхідно поспілкуватися з ним, одержати його поради. Для цього Юрій Андрійович не шкодує ні часу, ні сил. Зокрема, щовівторка й щосуботи проводить лекції в кінотеатрі «Жовтень» на Подолі в Києві (початок об 11.00).

Разом з Омельченком працюють професійні лікарі, є необхідна діагностична та лікувальна апаратура.

Зв'язатися з народною клінікою Юрія Омельченка ви можете **за телефонами: 559-49-39, 277-16-93.**

І. КОВАЛЕЦЬ.

Київ.

Верховна Рада України: Перша сесія
ХРОНІКА ЗАКОНОТВОРЕННЯ

12 травня розпочала роботу перша сесія Верховної Ради України чотирнадцятого скликання, обраного на виборах 29 березня 1998 року.

Її відкриттю передувала церемонія, котра відповідно до Конституції України та парламентських регламентних норм стає новою доброю традицією. Голова ВР минулого скликання Олександр Мороз привітав новообраних парламентаріїв, надав слово старшій за віком народному депутатові Ярославі Стецько. Вона зачитала наведений у Конституції текст присяги. Далі кожен із присутніх 417 народних депутатів скріпив своїм підписом цей документ. Згідно з вимогами Регламенту перше пленарне засідання вів далі Олександр Бандурка — голова Підготовчої депутатської групи.

Президент Ураїни Леонід Кучма першим з трибуни першої сесії звернувся з традиційним щорічним посланням до народу, яке широко оприлюднено засобами масової інформації.

На пропозицію Підготовчої депутатської групи пленарні засідання до обрання керівництва Верховної Ради почергово вестимуть члени обраної парламентом тимчасової президії в складі Петра Симоненка, Олександра Мороза, Анатолія Матвієнка, Юрія Костенка та Павла Лазаренка.

Народні депутати заслухали й взяли до відома звіт Підготовчої депутатської групи, схвалили порядок денний пленарних засідань на період до створення комітетів Верховної Ради, обрали тимчасову Лічильну комісію, прийняли постанови про організацію роботи першої сесії та порядок її висвітлення Національними радіо- та телекомпаніями.

За участі 372 народних депутатів 13 травня розпочалося пленарне засідання Верховної Ради чотирнадцятого скликання.

Сесія заслухала інформацію про організаційне засідання тимчасової Лічильної комісії. Головою Лічильної комісії обрано народного депутата Валерія Мішуру, заступником — Володимира Семиноженка, секретарем — Олега Петрова.

Після цього сесія почала розгляд питання про внесення змін до Регламенту Верховної Ради України. Член Підготовчої депутатської групи Олександр Карпов доповів про напрацьовані матеріали щодо необхідності внесення змін до Регламенту.

Після цього відповідно до Регламенту про політичне становище та стан законотворчої бази в Україні доповів Голова Верховної Ради попереднього скликання Олександр Мороз. Він нагадав, що депутатами тринадцятого скликання прийнято 753 закони, ухвалено 1625 постанов, активізувалася контрольна діяльність парламенту. Важливо, що майже 60 відсотків законів прийнято в новій редакції, що свідчить про інтенсифікацію та підвищення якості законотворчої діяльності в умовах дії Конституції України. Завершуючи свій виступ, Олександр Мороз констатував, що Верховна Рада України XIII скликання зробила гідний внесок у розвиток парламентаризму в Україні, утвердження її як демократичної, правової держави. Вона увійде в історію не лише як парламент, котрий прийняв Конституцію України, але і як перший професійний парламент України.

Доповідь взято до уваги.

Відповідно до порядку денного, сесія почала розгляд пропозицій Підготовчої депутатської групи щодо переліку та кола проблем комітетів Верховної Ради, про це доповів Валерій Череп. Він оголосив не тільки назви всіх 23 комітетів, але й чітко охарактеризував напрями і характер їх діяльності. Як засвідчила дискусія, в ході якої було оприлюднено декілька альтернативних законопроектів, діапазон думок виявився досить широким. Обговорення цього питання буде завершено наступного дня.

Хвилиною мовчання Верховна Рада вшанувала пам'ять трагічно загиблого народного депутата Вадима Гетьмана, а також шахтарів, які загинули в Донецьку на шахті «Петровська».

Наприкінці вечірнього засідання сесія повернулася до розгляду факту порушення Національною радіокомпанією України порядку висвітлення роботи Верховної Ради. Доповідав народний депутат Юрій Кармазін. Сесія прийняла постанову про порушення законодавства України про порядок висвітлення діяльності Верховної Ради України, котрою Генеральній прокуратурі доручено здійснити перевірку фактів порушення чинних законів, вжити заходів прокурорського реагування та про результати перевірки проінформувати Верховну Раду. Дано також інші доручення. Окреме звернення Верховна Рада адресувала Президенту України.

Ранкове та вечірнє засідання вели Павло Лазаренко та Олександр Мороз.

Ранкове пленарне засідання 14 травня після реєстрації народних депутатів й оголошення порядку денного було перервано у зв'язку з необхідністю з'ясування ряду організаційних питань у фракціях, а також ситуації з порушенням законодавства України про порядок висвітлення діяльності Верховної Ради Національною радіокомпанією України. Вечірнє засідання і розпочалося з інформації члена робочої Президії Верховної Ради Анатолія Матвієнка про ситуацію, що склалася у справі забезпечення гласності в роботі парламенту.

Інформацію про формування та реєстрацію депутатських фракцій Верховної Ради доповів головуючий на засіданні Петро Симоненко. Зокрема, він повідомив, що зареєструвалися і подали свій склад фракції: комуністів — 119 народних депутатів; Народного руху — 47; (Соціалістичної та Селянської партій (лівий центр) — 35; Прогресивної соцпартії — 17; Народно-демократичної партії — 84; (Соціал-демократичної партії (об'єднаної) — 24; «зелених» — 24; «Громади» — 39 народних депутатів. Загалом визначилися з політичними інтересами 389 народних депутатів зі 430. Оголошено також прізвища народних депутатів, що представляють фракції у Верховній Раді і її структурах.

Відповідно до Регламенту на інформацію народного депутата Віктора Омелича сесія прийняла постанову про утворення погоджувальної ради депутатських фракцій у складі уповноважених представників депутатських фракцій.

Сесія повернулася до розпочатого напередодні розгляду питання про перелік та предмети відання комітетів Верховної Ради України. Народний депутат Валерій Череп подав доопрацьований перелік комітетів — 24, виклав деякі міркування та думки, якими керувалася підготовча група під час підготовки цього документа. Виступили представники фракцій. Шляхом голосування поданий документ, із деякими змінами, було прийнято. Затверджено 22 комітети.

На ранковому пленарному засіданні 15 травня першою була заслухана грунтовна інформація голови Центральної виборчої комісії Михайла Рябця про діяльність Центрвиборчкому і підсумки виборчої кампанії. Низку його пропозицій у формі доручень вирішено надіслати відповідним інстанціям. З інформацією про виконання доручення щодо здійснення перевірки фактів порушення встановленого законом порядку висвітлення діяльності Верховної Ради виступив заступник Генерального прокурора України Анатолій Мудров.

Після цього сесія розпочала розгляд питання про обрання Голови Верховної Ради України. Головуючий на сесії Анатолій Матвієнко ознайомив депутатів з основними регламентними та процедурними нормами висунення, обговорення і голосування кандидатур.

У висуненні кандидатур взяли участь майже всі фракції і ряд народних депутатів. До списку кандидатур на посаду Голови Верховної Ради висунуто таких народних депутатів: Ромовська Зорислава Василівна, Череп Валерій Іванович, Єльяшкевич Олександр Сергійович, Смірнов Євген Леонідович, Кононов Віталій Миколайович, Симоненко Петро Миколайович, Костенко Юрій Іванович, Тимошенко Юлія Володимирівна, Павловський Михайло Антонович, Костицький Василь Васильович, Білас Іван Григорович, Карпов Олександр Миколайович, Ржавський Олександр Миколайович, Ковач Микола Миколайович. Двоє останніх потрапили до цього авторитетного списку шляхом самовисунення.

Сесія опрацювала деякі регламентні норми процедури обговорення, зокрема кожному претендентові на посаду для доповіді надається до 30 хвилин і стільки ж для відповідей на запитання. На обговорення всіх разом кандидатур відведено дві години пленарного часу, а на виступ у цій дискусії — не по 10 хвилин, як у чинному Регламенті, а по 5, що дасть можливість висловитися більшій кількості промовців.

Прес-служба Верховної Ради України.
Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Дайджест

Феномен третього шляху

Вибори-98: точка зору

Так, «ці вибори увійдуть в історію» і не лише України, а й цілого світу як комедія з усіма ознаками трагедії. Адже соціологи-політологи будуть сміятися з нас через те, що вперше в історії людства в християнській країні «Партія мусульман» демократичним шляхом домагалася отримати в парламенті більшість. Трагедією віє від того, що Президент дозволив змагатися за депутатські місця у Верховній Раді борцям проти ст. ст. 2 і 10 Конституції України, тобто за розчленування держави на федеративні одиниці й проти вивчення т. зв. російськомовним населенням української мови. Це блок «СЛОн — Соціально-ліберальне об'єднання», яке очолював радник Президента В. Гриньов. Але цей блок не зміг подолати 4-відсотковий бар'єр.

Поразки зазнала й близька до «СЛОна» партія «Союз»: відродження СРСР народ, як бачимо, не бажає. Але в нашому народі чимало таких, що бажають суворо покарати руйнаторів соціалізму. І саме вони проголосували за Прогресивну соціалістичну партію, яку очолюють Н. Вітренко та В. Марченко. Проте мета цієї партії — не покарання руйнаторів соціалізму, а знешкодження О. Мороза та П. Симоненка як нібито таємних слуг міжнародного капіталу.

За бортом ВР і чи не політичного життя опинилася Християнсько-демократична партія України. Для народу не секрет, що під її прапором ховаються фінансові та газові магнати, боржником яких сьогодні є вся Україна. Блок «Партія праці і Ліберальна партія — разом», хоча й був лідером самореклами, зазнав поразки з тих же причин, що й ХДПУ. Ні А. Роговцева, ні Д. Жулинський не змогли приховати від виборців, що до влади рветься партія, яка заполонила Україну західними товарами, що призвело до зупинення національного виробництва і фактичної смерті українського сільського господарства й промисловості.

Щодо НЕПу В. Яворівського, то причиною його поразки є не лише Ю. Звягільський, але й велика помилка лідера: за своїми політично-патріотичними переконаннями він ближчий до «Громади». І разом з нею мав би успіх.

У В. Пинзенику виборці давно побачили українського Чубайса. І якщо він коли-небудь і з'явиться на політичному олімпі України, то хіба що в образі призначеного Президентом урядовця.

«Національний фронт» підвели дві речі: народ боїться після Придністров'я, Грузії та Чечні всіляких фронтів. Другою причиною було те, що лідери фронту наголошували на історії боротьби ОУН-УПА, до якої мають опосередковане відношення.

З тих партій, що найбільше після блоку «Разом» себе рекламували, в парламенті опинилася Партія зелених України. І, мабуть, через те, що Президент і уряд їй не заважали. Та й політичним партіям і блокам було якось не з руки виступати проти захисників природи. Та чи захисники вони? ПЗУ обгрунтувала безпечність для навколишнього середовища майбутнього Одеського нафтотерміналу, але різко виступає проти побудови на березі Дунаю молдавського нафтотерміналу.

Феномен українських виборів насамперед полягає в тому, що виборці продемонстрували, відмовляючи в довір'ї «СЛОНу», «Союзу», блоку «Разом», ХДПУ тощо, що не бажають ні відродження сіціалістичної імперії, ні чистого капіталістичного шляху. Вони хочуть третього шляху. І якби у Русі не було Чорновола, Павличка, Драча, Черняка, а в СДПУ(о) — Марчука і «Динамо», то вони зі своєю орієнтацією на англо-американський шлях розвитку обов'язково були б за бортом ВР. Щодо НДП, то її місце в парламенті забезпечило те, що в ній є такі, як І. Плющ, і що на її користь працював уряд.

Нова Верховна Рада вперше збереться 5 чи 10 травня. Це буде зібрання ліво-праве чи право-ліве. Так вважають прогнозисти-політологи. Адже в Україні умов для поділу на лівих і правих це немає. Наше суспільство ділиться на борців за незалежність України як держави і на борців проти такої держави. Останніх дуже легко визначити: вони за перетворення землі в товар чи за приєднання до Росії.

Пояснювати, чим закінчиться приєднання до Росії, гадаю, не треба. А от про перетворення землі в товар, як небезпеку для самого існування Української держави, слід дещо сказати.

Україна — єдиний наш національний простір. У надрах України небачені в світі поклади корисних копалин. Плюс унікальна орна земля — чорнозем. Хто володіє землею, володіє її надрами.

Як тільки після паювання наша земля стане товаром, селяни її продадуть: немає чим обробляти, ринок заповнений іноземними продуктами. Гадаю, далі все зрозуміло... Паюванню — так, перетворенню колгоспів у кооперативи чи об'єднання пайовиків — так! Продажу землі — ні!

У новому парламенті НДП, Рух, СДПУ(о), ПЗУ — за перетворення землі у товар. ПСПУ таємно на їх боці. У «Громаді», КПУ і в блоці соціалістів і селян теж є приховані прибічники продажу землі. А серед т. зв. правих є багато противників продажу.

Уже той факт, що три головні «праві» і три головні «ліві» партії не виступали під час виборів за двомовність і за приєднання до Росії, обумовлює розподіл депутатів не на лівих і правих, а на патріотів-державників і на тих, хто бореться за Україну без українців, росіян і кримських татар разом з представниками тих народів, що здавна живуть на нашій землі. Оце якраз і буде початком очищення нашого політичного олімпу від тих, хто насправді створив умови для економічної катастрофи.

Ми вже казали, що народ висловився за третій шлях. І патріотам-державникам слід виробити соціально-політичноекономічну доктрину цього шляху.

Усі партії й кандидати до ВР обіцяли виборцям погасити борги по зарплатні, пенсіях, стипендіях тощо. Але це можливе лише за однієї умови: відродження національної економіки. А воно буде, коли запрацюють підприємства і сільське господарство. Для цього треба закрити кордони для ввезення всіх продуктів і товарів, які до перебудови вироблялися в Україні. Без цього не за горами смерть. Якщо у новій ВР відбудеться розподіл за вказаним нами принципом, наступним президентом України стане справжній патріот, дуже швидко відбудуться нові вибори до рад усіх рівнів, і Україна піде шляхом до добробуту й справжньої свободи. Коли ні, то, блокуючи антиукраїнські реформи т. зв. «правих», комуністи соціалісти й «громадівці» опиняться серед тих, кого називатимуть винуватцями подальшої катастрофи в економіці. І вони зійдуть з політичної арени.

Наш народ у цьому році голосував не за лівих і правих, а за очищення політичної сцени від своїх відвертих ворогів, для яких Україна — прилавок для продажу того, що належить саме народу. Але з-за прилавка можна й не вийти: народ лавочників не любить.

В. БАРЛАДЯНУ-БИРЛАДНИК.

«Чорноморські новини», 9 квітня 1998 р.

Готується законопроект

ЯК ВІДОМО, схвалена Верховною Радою у квітні 1992 року Концепція судово-правової реформи стала значним кроком на шляху становлення судової системи. У перші роки її реалізації було прийнято важливі закони про статус суддів, нотаріат, органи реєстрації актів громадянського стану, судову експертизу. Внесено зміни до чинного законодавства з посилення гарантії прав і свобод людини в судочинстві.

Проте здійснено тільки перший етап реформування з трьох визначених концепцією. Починаючи з 1995 року, судово-правова реформа загальмувала і набула вузьковідомчого характеру. Нормативні акти спроможні були вирішувати лише окремі питання переважно соціального та технічного змісту. А проект нової редакції концепції, розроблений групою науковців і практиків на виконання розпорядження Президента від 10.12.94 р. (до речі, під моїм керівництвом), десь «заблукав» у владних коридорах. Відповідні розпорядження про розробку нової концепції видавали ще тричі. Останнє — 8.10.97 р. Проте готового документа й досі немає. Хоча відомо, що проектів вже кілька — розроблених різними відомствами і навіть окремими народними депутатами. Як на мене, це лише ускладнює ситуацію. Бо відсутність чітких орієнтирів гальмує здійснення судово-правової реформи та остаточне становлення України як правової демократичної держави. Адже система, що діє сьогодні, не відповідає конституційним засадам правосуддя. Конституція (розділ VIII) передбачає утворення нової системи судів на демократичних засадах їх організації та діяльності, зокрема, нових судів загальної юрисдикції (галузевих-спеціалізованих, апеляційних, суду присяжних). Здійснити це можна за допомогою відповідного закону про судоустрій або судову владу. Тож, можливо, в цій ситуації доцільно прийняти компромісне рішення.

Зусилля розробників слід об'єднати,

або Як провести радикальну правову реформу

І не зациклюватися на затвердженні концепції судово-правової реформи загалом (бо, зважаючи на те, що проекти, так би мовити, «відомчі», їх узгодження може затягтися на невизначений термін), а прийняти закон про судоустрій — фундамент побудови нової судової системи за вимогами Конституції. Вважаю, що для прийняття такого закону є всі передумови. І це цілком реально вже нинішнього року.

Правникам відомо, що без такого закону не реалізується надане Конституцією особі (засудженому і потерпілому, стороні у цивільному судочинстві) право на апеляцію. А конкретніше — право на оскарження вироку в такій формі, яка властива справді демократичному суспільству. Без закону про судоустрій, у свою чергу, не «працюватимуть», у разі прийняття, нові процесуальні кодекси (Цивільний, Кримінальний та Адміністративний), бо норми матеріального права без норм судочинства — «мертві». Вважаю, що прийняття закону про судову владу мусить мати пріоритет стосовно процесуальних кодексів, які також є складовою нормативно-правової бази судово-правової реформи. Відомо, що розробляють уже чотири проекти такого закону.

До речі, сама назва одного з них — «Про судову систему України» — взагалі не збігається з положенням п.14 ч.1 ст.92 Конституції України, де зазначено, що тільки законами України визначається саме судоустрій, а не судова система. По суті, судова система — це складова судоустрою.

***ЗАКОН** про судову владу повинен визначити: завдання і місце суду в забезпеченні правосуддя; принцип організації і діяльності судової системи, її структурування; усі судові ланки, їх компетенцію та принципи взаємодії між ними; механізм призначення та обрання на посаду судді; питання залучення народу до участі у здійсненні правосуддя; організацію роботи судової адміністрації; принцип судового самоврядування та кадрового, організаційного і матеріально-технічного забезпечення судів тощо.*

Очевидно, що недостатньо прийняти лише закон про судову систему, вкрай потрібен саме закон про судову владу або судоустрій. У цьому законі важливо визначити, що судова влада є органом здійснення судового контролю, арбітром у розв'язанні правових конфліктів між громадянином і державою, між громадянами і юридичними особами шляхом судочинства у конституційних, цивільних, кримінальних, господарських та адміністративних справах. Закон такого змісту дасть можливість не приймати значну кількість інших законів із забезпечення організації діяльності органів правосуддя.

Водночас, на мій погляд, закон "Про статус суддів" повинен залишатися саме окремим законом. Його не можна робити складовою закону про судоустрій (проект закону «Про державний судоустрій»). Бо цей закон визначає правове становище суб'єктів гілки державної влади — судової (як, скажімо, закони про статус народних депутатів та про державну службу).

Крім того, в умовах «моди» на «зміни і доповнення до чинного законодавства» наявність саме окремого закону «Про статус суддів» може бути гарантією стабільності і недоторканності статусу судді.

Але до чинного закону «Про статус суддів» потрібно внести зміни, щоб він сповна відповідав Конституції. Він має визначити єдиний статус суддів усіх судів загальної юрисдикції (адже згідно з Конституцією вони складають єдину судову систему). Крім того, на сьогодні статус суддів арбітражних судів та судів загальної юрисдикції має істотні розбіжності. І це теж суперечить конституційним засадам.

До того ж я не думаю, що наявність чотирьох проектів украй важливого закону про судоустрій — на користь справі. Закон — не твір мистецтва, щоб можна було вибирати кращий. Тим більше, що вже маємо негативний досвід існування двох проектів Кримінального та Господарського кодексів, розроблених різними фахівцями, котрі жодним чином неможливо узгодити. Крім того, в даному разі зіткнулися інтереси двох гілок влади — виконавчої та судової. Вирішальне слово залишається за третьою — законодавчою. Проте не варто забувати, що є ще одна сторона — громадяни. Для захисту прав і інтересів яких, власне, це й робиться. Чи не краще було б об'єднати зусилля розробників, щоб підготувати узгоджений проект? Хочеться, щоб це почули ті, від кого залежить прийняття такого рішення. Інакше в цьому тисячолітті ми закону так і не матимемо!

***ТЕРИТОРІАЛЬНІСТЬ** та спеціалізація як принцип побудови судової системи визначено ч.1, ст.125 Конституції України. Місцеві (районні, міські) суди повинні функціонувати в кожному адміністративному районі (місті) України. Більш як сімдесятилітній досвід діяльності судів першої ланки у кожній адміністративно-територіальній одиниці України свідчить, що цим забезпечується наближення судів до населення і їх доступність. До судів першої ланки мають належати і військові суди гарнізонів.*

Зазначеним судам мають бути підсудні всі цивільні, адміністративні, кримінальні справи (крім справ про злочини, за які Кримінальний кодекс передбачає довічне ув'язнення або призначення смертної кари, а також справи про злочини деяких посадових осіб, які має розглядати суд присяжних). У цих судах справи певних категорій можуть розглядатися суддею одноособово, колегіальним складом з професійних суддів, а також з участю народних засідателів.

Є й інші варіанти. Скажімо, утворення так званих регіональних судів шляхом об'єднання кількох районів або їх частин. Але, гадаю, це навряд чи забезпечить незалежність судів від місцевих органів виконавчої влади, скоріше віддалить їх від населення (відсутність транспортних зв'язків, малозабезпеченість тощо). Натомість такі суди стануть недоступними для громадян. До речі, про це свідчить невдалий досвід функціонування в Україні окружних судів (закон від 17.06.92 р.). Ці помилки недоцільно повторювати. Як бути в такому разі з територіальною побудовою органів прокуратури, МВС, з якими пов'язана судова система?! Але в будь-якому разі, гадаю, потрібно врахувати позитивний досвід вітчизняної судової системи і фінансові можливості на період до 2001 р. (останній строк формування системи судів загальної юрисдикції згідно з п.12. Перехідних положень Конституції). І в жодному разі не переносити механічно моделі судової системи західних держав зі сталою економікою.

Конституція цілком слушно передбачила нову для нашого судочинства форму перегляду судових рішень — апеляційну (яка, до речі, давно є в демократичних країнах). Натомість скасовується перегляд судових рішень у порядку нагляду. Це відповідає Міжнародному пакту про громадянські та політичні права, п.5 ст.14 якого передбачає, що «кожний, кого засуджено за будь-який злочин, має право на те, щоб його засудження і вирок були переглянуті вищестоящою судовою інстанцією згідно з законом». Чого, фактично, не давав перегляд справ у наглядових інстанціях. Бо більшість справ, рішення в яких набули законної сили і мали бути виконані, роками вивчали у відповідних судах і прокуратурах для внесення протестів на судові рішення. От вам і судова тяганина! Водночас у деяких з цих справ виконання судових рішень зупиняється саме з цих причин. Отож апеляційна форма перегляду справ по суті (крім рішення суду присяжних) є більш демократичною.

Апеляційні суди, які згідно з п.8 ст.129 Конституції України мають забезпечити право апеляційного оскарження судових постанов місцевих судів, мають стати судами вищого рівня. Їх доцільно створити на базі наявних обласних, Київського та Севастопольського міських судів, Верховного суду Автономної Республіки Крим, військових судів регіонів та Військово-Морських сил України.

В апеляційних судах можуть бути створені спеціалізовані колегії для розгляду апеляційних скарг (з цивільних, адміністративних, кримінальних справ). Апеляційні рішення можна оскаржити в касаційному порядку.

Але, безперечно, все вищесказане покладає на апеляційні і касаційні інстанції велику відповідальність. Тому слід визначити, які саме суди матимуть такі функції, враховуючи, що підсудний, потерпілий у кримінальній справі, сторона у цивільному судочинстві мають право оскаржити кожне судове рішення, постановлене судом першої інстанції, а також апеляційне рішення. При цьому важливо підвищити «якість» слідства та дізнання, а також професійну підготовку суддів (до речі, на відміну від слідчих та прокурорів судді не мають навіть інституту підвищення кваліфікації).

Конституційним принципом побудови системи судів загальної юрисдикції також є спеціалізація (ст.125 Конституції). Це не означає, що в Україні мають бути тільки спеціалізовані суди — кримінальний, цивільний тощо. Можна, скажімо, поєднати створення спеціалізованих судів, до юрисдикції яких буде віднесено певні правовідносини, із внутрішньою спеціалізацією суддів у багатогалузевих судах (наприклад, створення спеціалізованих складів суддів або судових колегій та ін).

***НА СЬОГОДНІ** спеціалізованою галуззю судів є арбітражні на чолі з Вищим арбітражним судом, який функціонує як самостійний об'єкт судової влади. Ці суди набули значного досвіду, виробили оптимальні засоби розв'язання господарських справ, специфічних за соціально-економічною природою. Немає сумніву, що вони мають бути спеціалізованими (господарськими) судами в системі судів загальної юрисдикції. Можливо, доцільно залишити систему цих судів таку, як сьогодні: спеціалізовані (господарські) суди областей, міст Києва і Севастополя, Автономної Республіки Крим, Вищий спеціалізований (господарський) суд України. Останній може стати апеляційним судом з розгляду апеляцій на рішення спеціалізованих судів нижчого рівня, а Верховний суд України — касаційною інстанцією. Хоча, на мою думку, вкрай потрібно уточнити компетенцію таких судів з огляду на ринковий досвід їх роботи. І внести відповідні зміни до арбітражно-процесуального кодексу.*

Можливе створення також інших спеціалізованих судів, структурування яких відрізнятиметься від структурування господарських. Такими можуть бути суди у справах неповнолітніх, адміністративні, сімейні суди. А щодо апеляційних ланок, то ними можуть бути спеціалізовані колегії в апеляційних судах загальної юрисдикції або вищі спеціалізовані суди.

Згідно з Конституцією (ст.125) Верховний суд України є найвищим органом у системі судів загальної юрисдикції. Саме він може відігравати роль касаційної інстанції. Тобто бути касаційною інстанцією щодо апеляційних судів та суду присяжних. Утім, є й інші пропозиції. Скажімо, створити вищі касаційні суди — кримінальний, цивільний, військовий тощо, а Верховний суд зробити судом повторної касації. Але таке усунення помилок судів нижчого рівня може поступово призвести до того, що ця функція перетвориться на зразок інституту перегляду справ у порядку нагляду. Цей інститут себе дискредитував, бо в такому разі опротестування ініціюється з бажанням посадової особи, а не засудженого, постраждалого чи сторін у цивільному судочинстві. Отже, сторона в процесі фактично позбавлена права на оскарження в такому разі. До того ж створення вищих касаційних судів — дорога надбудова у судовій системі, їх цілком може замінити Верховний суд, маючи у своєму складі спеціалізовані колегії.

Конституція передбачила створення суду присяжних. Навколо цього інституту точиться чимало дискусій на кшталт: потрібно їх створювати чи ні. Даруйте, але жодна країна, зважаючи на плюси і мінуси цієї моделі, не відмовилася від неї (Франція, Німеччина, Канада). Суд присяжних може діяти у складі професійних суддів та присяжних, які приймають спільне рішення у справі.

***ПІДСУДНІСТЬ** суду присяжних — кримінальні справи про злочини, за які законом передбачено можливість призначення пожиттєвого ув'язнення або смертної кари, та про злочини деяких посадових осіб. Загальновизнано, що суди присяжних можуть бути лише на вищому рівні (ні в якому разі не на першому рівні), а їх вироки можуть бути оскаржені тільки в касаційному порядку. Касаційною інстанцією для них може бути Верховний суд України. Всі ці питання потрібно закріпити в законі про судоустрій.*

Що стосується нормативно-правової бази проведення судово-правової реформи загалом, то вона має містити законодавчі акти, які забезпечать реформування судової системи та інших органів. Потрібно визначити перелік необхідних законодавчих актів і час їх прийняття. Це насамперед — закон про судову владу або судоустрій.

Отже, давно постала потреба зрушити штучно загальмовану справу. Адже без створення справді незалежного суду і водночас впровадження нових засобів контролю за його діяльністю, суд неспроможний здійснити своє призначення. Потрібно саме поєднання незалежності і контролю, бо, як відомо, безконтрольність будь-якої гілки влади переходить у свавілля.

Але, врахувавши міжнародний досвід, треба зберегти те, що не суперечить йому, те, що є позитивним для України і, головне, може бути фінансово забезпечене державою. Здається, настав час приймати рішення, забувши про власні амбіції. Визначитися не всупереч, а заради... Заради захисту прав і інтересів людини і громадянина.

Василь ОНОПЕНКО,
кандидат юридичних наук, народний депутат України.

МАЙЖЕ рік ініціативна група на чолі з народним депутатом професором О. Бандуркою готує створення Української кримінологічної асоціації. Кілька разів з поважних причин переносили дати установчої конференції. Є наміри скликати її наприкінці травня у Києві. З цього приводу, та й, відверто кажучи, незалежно від нього, вважаємо за доцільне викласти на сторінках «Голосу України» деякі свої думки про сучасний стан кримінології — науки про злочинність та злочинців, про причини злочинності і перспективи протидії.

КОГО КАРАЄ І ЗАХИЩАЄ ЗАКОН

Соціологія злочинності (кримінологія) і кримінальне законодавство

Існування такої науки мало кому відоме навіть серед освічених людей. Один досить знаний політичний діяч у публічному виступі «кримінологічну експертизу» помилково назвав «криміналістичною експертизою», тобто переплутав кримінологію з криміналістикою. До речі, таку помилку нерідко допускають студенти юридичних закладів, бо маленький необов'язковий курс кримінології нелегко згадати серед десятків таких же факультативів, заліки з яких студенти складають, у кращому разі не доспавши лише одну ніч.

Історично склалося так, що на початку 30-х років вітчизняну кримінологію — провідну науку кримінального циклу — було вилучено з навчальних програм, а численні кримінологічні науково-дослідні установи ліквідовано. Лише на початку 60-х років почалося відродження кримінології. Почалось, але не продовжилося...

Тридцять років забуття відкинули кримінологію — соціологію злочинності — на узбіччя розвитку вітчизняної науки. Громадська свідомість упевнена у тому, що боротьба зі злочинністю — справа насамперед правників — спеціалістів у галузі кримінального права. Вони складають проекти Кримінального кодексу, засідають у координаційних комітетах боротьби з корупцією та організованою злочинністю, є радниками високих посадових осіб.

Проте кримінально-правова наука в Україні протягом останніх п'яти десятиріч перетворилася в догматично-коментаторське тлумачення законів. Репресії щодо кримінології, якій властиві соціологічні та психологічні методи вивчення злочинності, підштовхнули кримінально-правову теорію до класицизму, що не визнає соціології, а «психологізацію правових явищ» вважає тяжким методологічним гріхом, здатним завести юристів «у болото біологізму», як це часто повторював свого часу відомий московський криміналіст І. Карпець. Мало що змінилося останніми роками, про що, зокрема, свідчать тематика дисертацій та наукові видання сучасних українських криміналістів, де переважають коментарі чинного Кримінального кодексу.

***ЧИСЛЕННІ** зміни цього кодексу здійснюються лише в одному напрямі — посиленні та розширенні кримінально-правової репресії. Звичайно, це безпосередня реакція на ускладнення криміногенної ситуації. Але деякі з новацій, а також окремі положення проектів нового Кримінального кодексу свідчать про те, що немає належного наукового обгрунтування та кримінологічної експертизи законодавчих проектів.*

Так, несподівано значно посилено відповідальність за втечу з місця позбавлення волі: згідно з новою редакцією частини 1 ст.183 КК цей злочин, вчинений без будь-яких обтяжливих обставин, карається позбавленням волі на строк від 3 до 5 років. Закон не враховує мотиви втечі і природну, жодним погрозам не підвладну тягу в'язня до волі. Не беруться до уваги страшні умови перебування у слідчих ізоляторах, тюрмах, колоніях. А якби проектанти ознайомилися хоча б з відповідними кримінальними справами та іншими матеріалами, то стало б відомо, що рішення про втечу, ризикуючи життям, приймають люди, загнані у глухий кут, не заради продовження злочинної діяльності. І не кримінальні авторитети, не заможні хабарники: ці досить скоро звільняються на цілком «законних» підставах.

Мабуть, неможливо уявити собі, щоб фармацевтична наука рекомендувала ліки без докладної експериментальної розробки, бо йдеться про здоров'я і життя людей.

А от покарання за різні злочини (санкції), передбачені Кримінальним кодексом, визначають навмання, керуючись, як колись казали, «соціалістичною правосвідомістю». Фундаментальних соціологічних досліджень санкцій статей Особливої частини Кримінального кодексу немає. Так звана «радянська кримінальна політика» призвела до диких збочень у санкціях: ще недавно майнові злочини карались удвічі суворіше, ніж умисні вбивства, не кажучи вже про тілесні ушкодження. Кодекси 60-х років дещо поправили становище, але й досі чинне законодавство містить багато нерозумних, дивних суперечностей.

Якщо зловмисники, скажімо, вкрали автомобіль, то за це вони можуть одержати до шести років позбавлення волі, або й більше, коли злочин було скоєно з проникненням у приміщення чи особливо небезпечним рецидивістом. Але якщо вкрадений автомобіль зловмисники розіб'ють ущент, то за викрадення та знищення чужого майна їм загрожуватиме щонайбільше три роки. Якщо у перехожого з голови злочинець зірвав шапку, то за грабіж він понесе значно суворішу кару, ніж той, хто шапку не забере, але голову, що була під шапкою, так жорстоко поб'є, що постраждалий надовго втратить здоров'я і працездатність.

Таких прикладів можна навести багато. Та, думаємо, що й цього досить для висновку: визначення справедливих санкцій — справа вкрай важлива, її можна розв'язати лише на шляху комплексних досліджень. Як нам відомо, запропоновані проекти кримінальних кодексів складали без такої клопіткої роботи, за старим добрим звичаєм — навмання, як кажуть, «зі стелі».

Чинний Кримінальний кодекс, а також проекти нового традиційно вважають, що рецидив, тобто скоєння злочину після засудження і відбуття покарання, за решти рівних умов свідчить про більшу небезпеку злочинця, ніж того, хто безкарно чинив злочинну діяльність. Але таку позицію ніяк не обгрунтовано, окрім хіба що поміркою за неспроможність держави створити нормальні людські умови в місцях позбавлення волі, які давно вже перетворилися в «університети злочинності».

***СУЧАСНА** криміногенна ситуація свідчить про те, що у злочинному середовищі на перші ролі виходять «круті» хлопці без тюремного досвіду, зате зі спортивними розрядами, дипломами та корисними зв'язками, які дають їм змогу роками творити зло і уникати відповідальності. Проблема повторності злочинів також потребує комплексного кримінолого-юридичного вивчення з урахуванням сучасних реалій.*

Повторюються у проектах і деякі інші правові інституції, які виникли без належного кримінологічного обгрунтування і не витримали випробування часом. Серед них — визнання не раз засуджених осіб, за наявності деяких умов, особливо небезпечними рецидивістами. Вважалося, що таке офіційне таврування сприятиме ефективності кримінально-правового впливу на рецидивну злочинність. Як влучно зауважив один російський політик, «хотіли як краще, а вийшло, як завжди». Ці люди втратили найменші шанси на соціальну реабілітацію, а найсуворіші санкції, які чинне законодавство передбачає за вчинення «особливо небезпечних» дрібних крадіжок та деяких інших незначних правопорушень, свідчать за те, що всупереч урочистим декларативним заявам кримінальне право карає не за злочини, а за «небезпечний стан особи», і цим порушує один із основоположних принципів судочинства.

Кримінальний кодекс Росії 1996 р. відмовився від визнання рецидивістів особливо небезпечними.

У липні 1995 р. Верховна Рада затвердила нову редакцію статей Особливої частини Карного кодексу про посадові злочини. Окрім деяких редакційних удосконалень та посилення санкцій, нові норми не відрізняються від попередніх. Збереглася кримінальна відповідальність за провокацію одержання хабара. Ця стаття захищає корумпованих чиновників від оперативно-розшукових заходів для їх викриття. Підтверджується також майже рівна відповідальність за дачу та за одержання хабара, що також на користь хабарників. Враження таке, що автори проекту названих статей зовсім не цікавилися кримінологічною характеристикою економічної злочинності, а лише переписали постанови старого законодавства. Так спокійніше. Ще Салтиков-Щедрін відзначав любов чиновників до «сочінєнія законов». Мабуть, таких «сочінітелів» мав на увазі і Ф. Ніцше: «Кожний квокче, та кому ж охота сидіти в гнізді на яйцях і висиджувати їх?»

Цілком очевидно, що усунення кримінології від її участі в роботі над проектами кримінальних законів має і матиме негативні наслідки. Кримінологічної експертизи потребують також проекти інших нормативних актів. Досить згадати, до чого призвели непродумані розробки і виконання декрету Кабінету міністрів України «Про довірче товариство» від 17 березня 1993 р., які створили можливість для обкрадання мільйонів громадян.

Сумнівів щодо доцільності проведення кримінологічних експертиз тепер, здається, уже ні в кого не виникає. Принаймні, заперечень не чути. Вони просто не проводяться.

***ОКРІМ** застарілого зневажливого ставлення до кримінологічної науки, яку не без підстав хтось публічно назвав «блазнем при дворі його величності кримінального права», причиною відсутності обов'язкових кримінологічних експертиз слід вважати нестачу кваліфікованих експертів, що, у свою чергу, є наслідком давньої заборони кримінології авторитарною владою і подальшим її занепадом. Звідки ж візьмуться кваліфіковані кримінологи, якщо кримінологія у вузах фактично не вивчається, а крихітні кафедри кримінології є лише у трьох навчальних закладах України?*

Ми вважаємо, що конче потрібно підвищити рівень кримінологічної освіти випускників вищих юридичних навчальних закладів і факультетів, а також закладів, які готують кадри державного та муніципального управління, незалежно від їхньої професійної орієнтації, бо відвернення злочинності — завдання не лише правоохоронних органів, а всіх державних і недержавних установ та організацій.

На наш погляд, ситуація, що склалася, виправдовує створення в Україні системи науково-дослідних кримінологічних установ з урахуванням відомчих і регіональних потреб. Тепер їх практично немає.

Нагальною потребою часу треба визнати створення Української кримінологічної асоціації. На цьому шляху постає безліч перешкод, насамперед матеріальних та фінансових. Згодом, звичайно, ця неурядова громадська організація існуватиме власним коштом, за рахунок видавничої, експертної та іншої легальної діяльності, а також внесків. Але для початку потрібні стартовий бюджет, приміщення тощо. Сподіваємося, що за сучасної фінансової скрути уряд та зацікавлені відомства віднайдуть для цього необхідні кошти. Злочинність коштує державі значно більше. Кримінологічні асоціації є у більшості розвинутих країн світу. З 1934 року діє Міжнародне кримінологічне товариство, яке має консультативний статус ООН. Періодично МКТ проводить міжнародні наукові конгреси, в роботі яких беруть участь національні кримінологічні асоціації. Безсумнівно, світовий досвід боротьби зі злочинністю нам був би вельми корисний.

Олег ЛИТВАК,
кандидат юридичних наук, народний депутат України;
Анатолій ЗЕЛІНСЬКИЙ,
доктор юридичних наук, старший помічник Генерального прокурора України.

Оркестр і примадонна

Не так давно в одному концерті зібралися вокалісти різних генерацій. А популярна молода співачка була вища за будь-які компліменти. Проте, коли на сцені з'явилася Ольга Басистюк, враження від попередніх виступів ніби розчинилися у повітрі...

Народна артистка України, лауреат Державної премії імені Т. Шевченка, володарка Золотої медалі імені Е. Віла-Лобоса — і це далеко не всі її регалії — Ольга Басистюк не потребує сценічних підтверджень свого таланту та нагадувань про себе. Вона — уже в історії музики. А концерти необхідні їй зовсім з іншої причини: вони — як вода для бедуїна.

Майбутній музичний проект «Перлини української вокальної музики» об'єднує обдарування видатної співачки, худкерівника Національного оркестру народних інструментів Віктора Гуцала та музикантів цього колективу.

Як зазначили на прес-конференції організатори нової програми, столичні шанувальники музики почують її 24 травня у Колонному залі імені М. Лисенка. Оркестр та співачка виконуватимуть українські народні пісні, а також кращі вокальні твори К. Стеценка, М. Лисенка, С. Гулака-Артемовського, С. Людкевича...

Унікальність програми — у поєднанні неповторного голосу Ольги Басистюк та звучання народних інструментів.

Ольга КЛЕЙМЕНОВА.

Запитуєте — відповідаємо

Море одне, тільки берег інший

Наша сім'я збирається відпустку провести в Болгарії. Домовилися з варненською фірмою (без посередників в Україні) про готель. Тобто, путівок на руках у нас немає. Чи випустять нас прикордонники з країни? Кажуть, що треба мати запрошення або ваучер. Де його можна придбати? Скільки він коштує?

В. ТАРАСЕНКО.

Київ.

Заступник голови Державного комітету України з туризму Юрій Шумейко так відповів на це запитання:

— Якщо ви бажаєте відпочити в Болгарії, то найкраще звернутися до туристичної фірми. Там зможете придбати путівку, яка гарантуватиме вам якісний відпочинок, в установленому порядку оформите всі необхідні документи. Що стосується туристського ваучера, то згідно з Законом України «Про туризм», це «документ, що підтверджує статус особи або групи осіб як туристів, оплату послуг чи її гарантію і є підставою для отримання туристом або групою туристів туристичних послуг». Але повірте, що і в українських оздоровницях, зокрема в Криму, можна прекрасно відпочити. Ціни на путівки майже однакові, обслуговування не гірше, ніж за кордоном, а мороки менше, та й море одне...

Інвалід від інваліда відрізняється

Чи можу я змінити статус інваліда за професійним захворюванням на статус інваліда війни, у разі, якщо я безпосередньо не брала участі в бойових діях, а проходила військову службу як вільнонаймана у складі військ Київського військового округу на посаді техніка-метеоролога Управління гідрометслужби, але своєю роботою сприяла спільному виконанню бойових завдань.

Берта ЯРЕЦЬКА,
інвалід праці II групи.

Отримати статус інваліда війни ви можете тільки у разі, якщо доведете, що інвалідність спричинена пораненням, контузією, каліцтвом, захворюванням, які сталися під час захисту Батьківщини в період Великої Вітчизняної війни.

Для цього слід звернутися до Комісії з питань розгляду матеріалів про визнання учасниками бойових дій осіб вільнонайманого складу Збройних сил.

І у разі, якщо між умовами роботи в період війни і професійним захворюванням виникне причинний зв'язок, можна отримати статус інваліда війни.

Відгомін війни

Мій син, граючись з товаришами за містом, підірвався на міні, в результаті чого покалічився. Військові сапери довели, що міна лежала там ще з часів Великої Вітчизняної війни. Чи має право син на пільги?

Любов ПОВАЖНА.

Донецьк.

Законодавством передбачений захист постраждалих від вибухових речовин, боєприпасів і військового озброєння, але лише за умови, що особа стала інвалідом унаслідок поранення чи інших ушкоджень здоров'я в післявоєнний період або під час виконання робіт, пов'язаних з розмінуванням боєприпасів часів Великої Вітчизняної війни незалежно від часу їх виконання.

Отже, якщо під час розмінування сапер отримає поранення, то йому нададуть статус інваліда війни і відповідні пільги, а дитині, яка зазнає цього лиха під час гри, — ні.

Безплатні ліки тільки за рецептом

Чи можу я, учасник війни, отримувати доплату до пенсії на ліки?

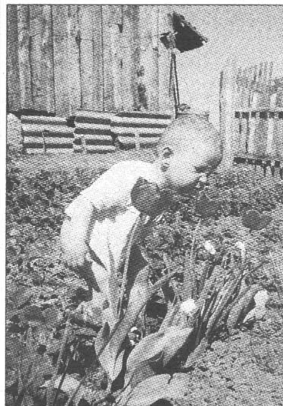
Михайло КОЛЯДА.

Черкаська область.

На жаль, ні. Згідно з п. 1 ст. 14 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» учасникові війни державою надано право на безоплатне одержання ліків, але тільки за рецептами лікарів. Жодних доплат до пенсії на придбання ліків законодавством не встановлено.

Марина КОВАЛЬЧУК,
юрисконсульт.

Фото з конверта

Як же вони пахнуть, ті квіти?
Фото Олександра КРАВЧУКА.

Ви нам писали

Голові підказали

Скарга гр. Козловець стосовно невиплати їй радгоспом «Гребінківський» зарплати в сумі 166 гривень прокуратурою перевірена.

За даним фактом прокурор Гребінківського району вніс припис голові правління ВАТ «Гребінківський» з вимогою терміново розрахуватися з гр. Козловець.

Припис прокурора виконано, гроші авторці листа перераховано.

І. КРИНИЦЬКИЙ,
перший заступник прокурора Полтавської області.

Розбагатів... турботами

Два роки тому районний суд виніс рішення про стягнення із збанкрутілої страхової компанії «Оберіг» 155 гривень на мою користь. Ходжу й досі до судового виконавця, але ніхто не збирається повертати мені ці гроші.

А чотири роки тому представники «Ольбі-Довіри» приїхали до Харкова, зібрали ваучери і обіцяли швидке збагачення. Ми з дружиною віддали свої папери і все ще чекаємо. Недавно мені порадили подати до суду на підприємства, де, нібито, «розміщені» наші ваучери. Цікаво, яку ще турботу запропонують нам наші приватизатори?

Андрій ЛАПТІЙ.

Харків.

За ниткою Аріадни

Світлим рядком

***КОЛИСЬ** про модні тепер дачі-палаци ніхто не думав (якщо ж думав — нікому не признавався). А двоє науковців із Києва, що на час відпустки щороку залишали свою комфортабельну чотирикімнатну квартиру і жили в наметі де-небудь над Дніпром, раптом купили собі стару хатку в Матвіївці. На подив і кепкування друзів.*

Років з десять Аріадна Сергіївна і Петро Григорович їздили в Матвіївку під час відпустки та у вихідні, а останні вісім, коли вийшли на пенсію, переселилися сюди назавжди. За два десятиріччя на місці колишньої халупки вони звели собі акуратний двоповерховий будиночок і збудували в дворі усе, що треба для господарювання сільському жителю.

У невеличкому селі нова людина завжди на видноті. Тому коли Нижники з'явилися у Матвіївці, їхня затія побувала на язиці в кожного любителя перемивати чужі кісточки. Оці столичні кандидати якихось там наук будуть порпатися в землі? Оця вишукана дама з таким нетутешнім ім'ям не побоїться пошкрябати свій манікюр?

Але коли в господі Нижників з'явилися кури, індики, бджоли, а городина виростала навіть краща, ніж у визнаних матвіївських хазяйок, народ заспокоївся: свої люди. Тим більше, що Нижники виявилися привітними сусідами й односельцями.

Особливо побільшало в них друзів, коли розвели в себе перепілок. Перепелині яйця — то ж визнаний у всі часи і у всьому світі дієтичний і лікувальний продукт.

Аріадна Сергіївна почала розводити перепілок заради внука, а потім так захопилася, що вже й кілька сотень цих пташок їй мало, хоче цілу ферму.

Науковець є науковець, і все, що вона робить, має для неї не тільки меркантильний інтерес. Кандидат хімічних наук, вона присягнулася, що в нитку витягнеться, щоб городина в неї була чиста, не отруєна хімікатами.

Якось поставила собі за мету знайти картоплю, яку не любив би колорадський жук. Але такої, мабуть, нема, в усякому разі — не знайшла. Коли це дивиться — одна діляночка без жуків. І не збирали, і не бризкали отрутою, а жук не їсть. Невже потрібний сорт? Довелося трохи розчаруватись. Така сама подалі від сарая — з жуками. А тут їх просто... поїли індики. Але ж і це відкриття! Тепер у господі три десятки індиків, які таки добре допомагають збирати жуків.

«Я завзята», — каже про себе ця симпатична синьоока жінка. І правду каже. Ділянка в Нижників — 6[illegible] соток, повен двір живності — усе це тримати в порядку людям, які народились, виросли і більшу частину життя прожили у великому місті, — таки треба бути і завзятими, і працьовитими. А скільки спеціальної літератури перечитано!

А ще господиня любить робити консервовані заготовки. Овочі, фрукти в банках — тільки зі свого саду чи городу, тільки екологічно чисті. Могла б забезпечити не одну сім'ю, аби хто купував усе те дома, бо їздити на базар зовсім часу немає. До речі, сюди таки приїздять, навіть із Києва: по перепелині яйця.

Н. ВЛАСЕНКО.

Золотоніський район
Черкаської області.

Вимагаю суду! Негайно!

Лист із неволі

***ОСЬ УЖЕ РІК**, як мене заарештували. Попри мою явку з повинною, допомогу слідству, відсутність претензій з боку потерпілих і моє іноземне громадянство, мене не судять. На всі скарги відповідь одна: нема приміщення для здійснення правосуддя. Востаннє відповіли популярніше: для ремонту приміщень Липовецького райсуду немає коштів. І порекомендували звернутися за грошима до голови обласної адміністрації.*

Що я й роблю, направляючи копію листа до «Голосу України». Якщо для розв'язання питання ремонту райсуду тільки й треба, що моє прохання, то я прошу.

Виділіть гроші на ремонт бодай одного залу засідань і негайно засудіть мене. Хочу на волю! Але коли визнають винним — хочу в колонію. Куди завгодно, аби не тут, у СІЗО.

І це не тільки моє бажання. В нашій в'язниці сидять в очікуванні вироку місяцями й роками сотні чоловік. А серед них, я переконаний, є й невинні. За яким правом їх тримають під арештом? Хто відповість за беззаконня, якщо суд виправдає бодай одного із сотні? За що він мучився в неволі?

Слідчі зробили свою справу — вимагаю дій і від суду. Судіть мене! Негайно! Тут я вже став практично інвалідом, мені потрібна хоча б елементарна допомога лікарів...

КУЛІЄВ Мірофат Ягуба-огли,
обвинувачений.

Вінниця.

Коментар

Унікальне прохання, чи не правда, читачу? Ви ще більше здивуєтеся, дізнавшись, що звернення Кулієва із супровідним листом надіслав нам голова Липовецького районного суду. Отже, допекло й служителів Феміди?!

Ще б пак — у СІЗО знемагають сотні обвинувачених, затриманих, підозрюваних. Задерикуватих і небезпечних. Хворих і немічних. Винних і невинних. Одне слово, знемагають нещасні люди. А судді сидять без роботи. Очищувальної і праведної. Тяжкої і невдячної.

А що держава в особі районного суду, прокуратури, адміністрації?

Вони, розводячи руками, рекомендують просити ласки у самого губернатора. А що той?

Поживемо — побачимо. І обов'язково повідомимо вам, читачу. Бо інтерес до цієї теми аж ніяк не пустий. Від запитання: «Хто й за що сидить?» ми переходимо до іншого. У скільки обходиться державі, чи то пак платникові податків, той самий іноземний громадянин Кулієв і його товариші по нещастю, які потрапили до Вінницької в'язниці?

А таких СІЗО в Україні... А чекають на справедливий вирок у них... Чекають на вирок не місяць-два, а роками.

Уявили, скільки грошей на їх утримання викидає держава, яка просить милостині у країн-благодійників?

На ці та інші запитання ми маємо намір відповісти найближчим часом.

А поки що почекаємо відповіді з Вінниці.

Іван ІЛЛЯШ.

Отакої!

Хто ми на рідній землі?

Чоловік подав гроші у віконечко кіоску «Укрпошти» і попросив продати «Голос України». Йому подали російськомовний варіант. І вийшов у них з кіоскеркою такий діалог:

— Я прошу газету українською мовою.

— У нас такой нет, что, до сих пор не выучили русский язык?

— Я бажаю читати газету рідною мовою.

— Да что вы здесь нервы трепаете!

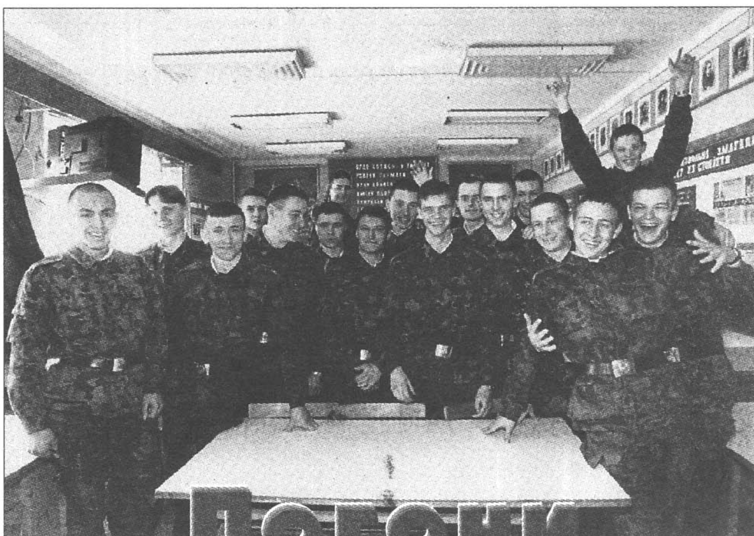
— Поверніть, будь ласка, гроші.

— Мы деньги никому не возвращаем, ходят здесь жлобы...

А потім з якогось закутка все-таки дістала «Голос України» українською мовою. Прикро від почутого, бо саме такі «шанувальники» українського слова й кричать на кожному кроці про насильницьку українізацію...

Сім'я КОНОВАЛЕНКІВ.

Київ.

Погони для інтелектуалів

(Початок на 1-й стор.)

Упродовж усіх років існування військову кафедру не раз реформували і перейменовували, поки в січні цього року університетське Відділення військової підготовки не набуло статусу Військового інституту.

Нині в стінах інституту, що на околиці столичного університетського студентського містечка, витає зовсім інший дух, ніж на світанку його молодості — дух гуманізації і професіоналізму. Атмосфера інтелігентної доброзичливості геть відкидає виплекані «на гражданці» стереотипи консерватизму і некомунікабельності людей у погонах. Заступник начальника інституту з навчальної і наукової роботи полковник Олександр Сторубльов, каже, що вступний конкурс на вакансії майбутнього офіцера Українського війська тут аж надто значний. До речі, були серед абітурієнтів і дівчата, та ось уже два роки дівчат не набирають. Поки що. А нині на старших курсах навчаються близько сімдесяти граційних курсанток.

Загалом на 13-ти кафедрах 2-х факультетів — воєнно-технічної підготовки і військово-гуманітарного — нині навчаються більш як 600 курсантів і 100 офіцерів-слухачів. Останні за дворічною програмою оволодівають фахом «фінанси і кредит». Що ж до курсантів, то в їхній особі національні Збройні сили матимуть кваліфікованих офіцерів, які оволоділи спеціальностями — картографія, фінанси, філологія та психологія. Проте шлях до диплома про вищу освіту і першого офіцерського звання треба ще подолати. І нехай не розчаровує вас те, що розпочинається він із... звичайної перекладини: всі претенденти на звання курсанта Військового інституту повинні вміти підтягуватися, швидко бігати, мати хороше здоров'я. Наступний етап — психологічні тести. Лише тих, хто пройшов «перевірку на міцність», допускають до складання іспитів із загальноосвітніх дисциплін. Проте найцікавіше, хоча й не менш складне, все ж попереду. Там — в інститутських аудиторіях, лінгафонних кабінетах, тренувально-імітаційному комплексі, електронно-обчислювальному центрі і, звісно ж, на полігонах, де протягом п'яти років старші офіцери роблять з учорашніх юнаків та дівчат справжніх громадян своєї країни, які вміють мислити, професійно працювати, а коли знадобиться — і захистити Батьківщину.

Алла РОМАНЧУК.
Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Хроніка. Факти. Події

Рим

Виступили проти

Більшість членів парламенту Італії та італійський сенат сказали «ні» розширенню НАТО. Натовське керівництво побоюється, що Італія таким чином показала дуже поганий приклад іншим країнам—учасницям альянсу, котрі мають проголосувати за прийняття до нього Угорщини, Польщі та Чехії.

Київ

Себе показати, з нами поговорити

У Києві перебуває фракція німецького бундестагу «Союз 90/зелені». Мета візиту — ближче познайомитися з політичними силами України після проведення парламентських виборів. Гості планують обговорити питання зовнішньої політики, розвиток демократії в Україні, проблеми, пов'язані з закриттям Чорнобильської АЕС.

Красноярськ

Лебідь злетів високо

Вирішальний внесок у перемогу — майже з 20-відсотковим відривом — Олександра Лебедя у другому турі виборів губернатора Красноярського краю зробили мешканці заполярного Норильська, малих міст та сільської місцевості регіону. Валерій Зубов має солідну перевагу в Красноярську, одержавши тут майже на 10 відсотків більше голосів, ніж його суперник. Проте спостерігачі схильні вважати, що за перемогою Лебедя стоять гроші Березовського (сам генерал це заперечує) і лояльність ГРТ.

Ісламабад

Не підірвали, але готові

Пакистан перебуває в стані 24-годинної готовності здійснити власні ядерні випробування. Це визнав прем'єр-міністр країни Наваз Шариф, виступаючи в місті Лахор перед активістами очолюваної ним партії «Пакистанська мусульманська ліга». Раніше з Ісламабада вже надходило повідомлення, що Пакистан провів ядерне випробування. Однак МЗС країни спростував цю інформацію.

Джакарта

Перша відставка

У зв'язку із загостренням ситуації в Індонезії, котру вже кілька днів лихоманить від безпрецедентних масових заворушень, один із членів кабінету — міністр туризму, мистецтва та культури Абдул Латіф — подав у відставку. Президент Сухарто прийняв його прохання. Однак не цієї відставки чекають ті, хто мітингує.

Після трагічних подій минулого тижня, коли в Джакарті під час заворушень та китайських погромів загинуло понад 500 осіб, знову набирає силу рух, що виступає за відставку 76-річного Сухарто, котрий незмінно керує в Індонезії з середини 60-х років.

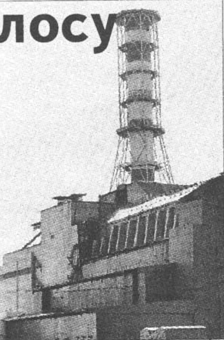
Сана

ХАМАС на переговори не очікує

Засновник та духовний лідер палестинського радикального руху ХАМАС шейх Ахмед Ясін заявив про готовність палестинців об'єднатися для протистояння Ізраїлю. «Ми рішуче налаштовані згуртувати свої лави, об'єднати наші зусилля та відкинути незгоди задля того, щоб зустріти віч-на-віч ізраїльську агресію», — сказав Ясін у Сані на зустрічі з головою єменського парламенту шейхом Абдаллою аль-Ахмаром. За словами лідера ХАМАС, «Ізраїль не хоче миру, і все, до чого він прагне, — це заселити якомога більше (палестинських) земель та принизити палестинців».

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та зарубіжних інформагентств.

Голос є, та нема відголосу

(Початок на 1-й стор.). Цього разу Великобританія, яка головувала на саміті, заявила, що виділення Заходом фінансової допомоги Україні залежить від закриття до 2000 року Чорнобильської АЕС. У документі зустрічі висловлюється стурбованість технічним станом 3-го енергоблоку ЧАЕС і міститься заклик до української влади провести «фундаментальні реформи» в національному енергетичному секторі у суворій відповідності до Меморандуму про взаєморозуміння між державами-донорами та Україною.

Усе це не нове, і «взаєморозуміння» знов-таки лише на словах. На Заході розуміють: нам важко і без фінансової допомоги України не закрити ЧАЕС. Але саміт «восьми» в черговий раз показав, що Європа не має наміру змінювати свою позицію «увечері стільці — ранком гроші»... А дискусії та переговори про те, як би зробити навпаки, нагадують пісеньку про попа та його улюбленого собаку...

Серед конкретних заходів щодо забезпечення якнайшвидшого виділення «енергетичних позичок» Києву фігурує проведення Європейським банком реконструкції та розвитку оцінки доцільності фінансової участі західного капіталу в проекті реконструкції 2-го енергоблоку Хмельницької АЕС та 4-го реактора Рівненської станції. І це найбільше, на що розщедрилися країни «вісімки», котрі живуть на чорнобильському вулкані точно так само, як і ми.

Якщо ця проблема знайшла своє відображення хоча б у документах саміту, то обговорення проекту створення транспортного літака на базі українського дітища заводу імені О. Антонова взагалі пролунало між іншим. Так, президент Росії Борис Єльцин, беручи активну участь в обговоренні «абсолютно всіх питань», наче «між іншим», за старою дружбою, запропонував Великобританії підключитися до проекту. Що відповіла Великобританія — не відомо... Як і про час, коли проект почне втілюватися в життя.

У центрі бірмінгемських дискусій було три головні теми: забезпечення зростання світової економіки з одночасною охороною навколишнього середовища, розв'язання соціальних проблем, зокрема безробіття, та боротьба з організованою злочинністю.

Яна СТАДІЛЬНА.

Покопатися в архівах, щоб отримати золото

Приємним подарунком до Дня Перемоги можна вважати створення урядової комісії з проблем «нацистського золота». Про те, що така комісія необхідна, наша газета писала ще в грудні минулого року. Саме тоді в Лондоні відбулася міжнародна конференція, на якій йшлося про надання компенсацій із награбованого «нацистського золота» постраждалим від фашизму.

Ще в Лондоні наша делегація заявила, що жертви фашизму в Україні також мають право на частку цих цінностей.

Як зазначив під час розмови з кореспондентом «ГУ» заступник голови правління фонду «Взаєморозуміння і примирення» Євген Максимчук, новостворена комісія має вивчити архівні матеріали і підготувати відповідні документи на Вашингтонську конференцію з питань повернення жертвам війни «нацистського золота», яка відбудеться в листопаді і на якій йтиметься про його розподіл.

На яку частку можуть претендувати жертви фашизму в Україні, поки не можна сказати навіть приблизно. Але напевно це немала сума, якщо врахувати дві обставини. По-перше, згадаймо, скільки вивезено окупантами з України під час війни продуктів, сировини, обладнання. Все, що мало хоч якусь цінність, відправлялося до Німеччини. По-друге, сотні тисяч українців примусово працювали на загарбників, за що отримали аж надто малу компенсацію. Разову допомогу уряду ФРН колишнім остарбайтерам не порівняти з компенсацією, котру Бонн надає жертвам фашизму з інших східноєвропейських держав.

До речі, комісії з проблем розподілу «нацистського золота» створено майже в усіх країнах, які претендують на частку награбованого фашистами. Наша держава, може, навіть трохи запізно порушила питання про компенсації жертвам фашизму. Але часу достатньо, щоб ретельно підготувати документи до Вашингтонської конференції: своєрідний «банк даних» нацистських жертв в Україні вже є — фонд «Взаєморозуміння та примирення» знає понад 650 тисяч адрес співвітчизників, постраждалих від фашизму.

Надія БЕДРИЧУК.

Чиї сосиски вам смакують?

Балтійські країни і в союзні часи вигідно відрізнялися від решти «мешканців» комуналки. Нині ж вони взагалі у «відриві»: реформи там не буксували ані хвилини, до того ж сусіди-скандинави та європейці активно допомагали вискочити з пострадянського болота та повернутися в сім'ю. Отож сьогодні балтійці, безумовно, ближче до цивілізованої Європи, ніж до тих, хто хронічно бореться з проблемами СНД. А хто у цьому ще сумнівається, може переконатися на власні очі, оскільки завтра у виставковому павільйоні Торгово-промислової палати України відкривається виставка «Продукт Естонії-98».

Напередодні в Посольстві Естонії в Україні відбулася прес-конференція, після якої кореспондент «ГУ» поставив кілька запитань Тимчасовому Повіреному в справах Естонії, президентові міжнародного трейд-клубу в Україні пану Лембіту ЛУХТУ.

— Сорок відсотків естонського експорту в Україну становлять продукти харчування. І на нинішній виставці більшість фірм представлять саме цей вид товару. У нас у країні нині відбувається активна кампанія на захист вітчизняного виробника. Чи є сенс пропонувати те, що є тут?

— Продукти харчування, звичайно, є в Україні. Але коли я йду в магазин, то бачу, що українські покупці віддають перевагу естонським сосискам перед українськими... У вас така багата країна, що важко знайти товар, який тут не виробляють. Однак товарообмін існує не лише для того, щоб покривати дефіцит, а й для того, щоб була певна різноманітність. За два останні роки товарообіг між нашими країнами збільшився у 2,5 раза і маленька Естонія має в ньому перевагу. Я вважаю, що насамперед треба захищати власного споживача, а виробник має побороотися з конкурентами. Це, звичайно, важко, але він навчиться боротися, перемагати, а не варитися у власному соку...

— Ви не вважаєте, що наш продовольчий ринок нині досить різноманітний, хоча вітчизняних продуктів і малувато? Інша справа, яка якість.

— Ні. У вас дуже мало продуктів. І ще менше висококякісних. В Україні ще немає конкуренції. У Києві трохи з'являється, а в інших регіонах є навіть дефіцит. Наприклад, ми їздили до Світловодська, так там улітку навіть пиво (будь-яке) важко знайти у продажу. Щодо якості, то в Естонії вже немає жодного підприємства, яке працювало раніше, і дуже багато спільних. Їхня продукція не гірша за західну, але дешевша, оскільки в нашій країні дешевша робоча сила.

Яна ОСАДЧА.

Тільки французькою...

Кілька місяців тому увімкнула рідний телевізор, і раптом він заговорив до мене... французькою. Секрет полягав у тому, що серед каналів кабельного телебачення з'явився новий — TV5 (Франція). З початку року його можуть дивитися на всіх континентах, щоправда, лише користувачі кабельного та супутникового телебачення.

У Києві таких налічується приблизно 250 тисяч. У Парижі вирішили, що це немало, тому днями у Французькому культурному центрі відбулася презентація нового (для нас) каналу.

Відверто кажучи, спочатку все це нагадувало звичайнісіньку рекламу, але намагання випитати у представника дирекції розвитку TV5 Жерома Маршана, який їм зиск із презентації, не мали успіху. З'ясувалося, що для глядачів перегляд каналу — безплатний. До тих фірм, із котрими TV5 підписує угоду, вона висуває лише три умови: безплатна трансляція (про це вже сказано), програми — тільки французькою мовою і не переривати передачами інших каналів чи рекламою...

Єдина мета — популяризація мови, культури і взагалі всього французького. Саме тому у фінансуванні каналу бере участь МЗС Франції, а на презентації були представники з Посольства Франції в Україні.

Наталя ФІЛІПЧУК.

Акаєв, і ніхто інший

Група депутатів киргизького парламенту ініціює питання про можливість висунення нинішнього президента республіки кандидатом на третій термін на президентських виборах 2000 року.

Вони звернулися до конституційного суду із запитом про чинність нинішньої глави республіки Аскара Акаєва стати втретє президентом, повідомляє ІТАР-ТАКС.

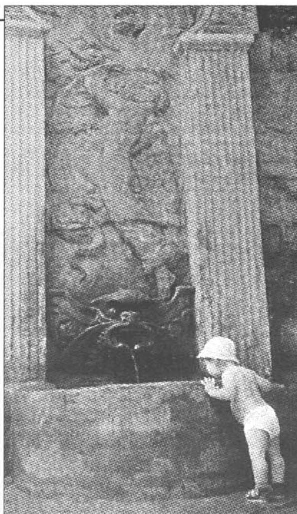
А напередодні громадсько-консультативна організація при адміністрації президента Киргизії «Асамблея народів Киргизії», що об'єднує 20 національних громад країни, поширила заяву, в якій висловилася за висунення Акаєва кандидатом на черговий термін. Одразу застережемо: конституція Киргизії передбачає не більше двох президентських термінів.

Але, на думку депутатської групи та «Асамблеї народів Киргизії», нинішній глава республіки має право брати участь у черговій президентській кампанії, бо його всенародно обрали, як передбачає Конституція країни, лише в 1995 році. А в 1991-му главу держави обирали депутати національного парламенту ще за часів радянської конституції.

Ініціатори вважають, що Киргизія потребує збереження нинішнього темпу та якості реформ, що приносять уже перші ознаки економічного зростання. Цю наступність і досягнуту міжнаціональну стабільність у країні може забезпечити лише Акаєв.

Якщо ваш дім — повна чаша і для людського щастя бракує тільки дитини, то зрозуміло, що у ваших очах діти є вічною радістю. А коли у вас у кишені вітер свище, над головою немає даху, тим часом доля виявилася щедрою на дітлахів, і вони, до того ж, мають буржуйську звичку щодня їсти, а часом ще й дозволяють собі розкіш хворіти, то який романс ви заспіваєте? І чи не здасться вам ваша багатодітність прокляттям?

На такі невеселі думки наштовхнуло мене знайомство з Галиною Ферсович, у котрої за плечима тридцять сім літ життя, два чоловіки, десятеро народин, дві смерті, а в потертому й пожмаканому паспорті немає навіть прописки.

Нарис за листом

Галина в алюмінієвій рамці

і десятеро її дітей – живих і неживих

Сім'я не з щасливих

Рік тому Галина повідомила редакцію: «З колгоспу розрахувалася, з чоловіком розлучилася, найняла в Гайсині квартиру. Вже більше року не одержую державної допомоги на дітей. Працювати не можу, бо найменший має родову травму голови, хворів на менінгіт, щеплень не має, в дитсадок здавати боюся, бо за ним потрібний спеціальний догляд. Поможіть!»

Приїхав я надвечір і натрапив на міську раду, а в ній —на заступника голови Г. Бакай. З'ясувалося, що Галина Миколаївна особисто опікувалася долею Г. Ферсович. Тепер мама Галина працює на цегельному заводі і мешкає з дітьми в сімейному гуртожитку цього підприємства. Недавно міські власті знайшли можливість допомогти багатодітним сім'ям, у тому числі й Ферсович, продуктами. Їм виділили масла — чотири, цукру — двадцять чотири, борошна — сорок кілограмів.

Так це ж кримінал!

На заводі Галини я не знайшов — вихідна. Також не знайшов жодного, хто б їй поспівчував. В конторі її відкрито засуджували. В тому числі й профспілковий комітет на чолі з головою Д. Бугримом. Що там казати: негарно красти, та ще й із власного підприємства.

Новий директор цегельні — молодий чоловік, який ще тільки освоюється на заводі, — підрахував, що крадіжка з цеху шестисот алюмінієвих рамок, в якій взяла участь і Ферсович, призвела до зниження продуктивності підприємства на мільйон штук цегли за рік. А це втрачений доход... І так далі.

Чи не наклеп це на чесну, обтяжену великою родиною жінку? Проте мій сумнів розвіяли, показавши заяву Галини з проханням до попереднього директора В. Підгурського вирахувати з неї вартість ста п'ятдесяти рамок, які вона «взяла».

— Якби тоді директором був я, — сказав молодий директор, — то Ферсович на заводі вже б не працювала.

Злодіям на підприємстві й справді не місце. Але видується, що молодого керівника життя ще не тіпало, тож і рішення його таке. А от, скажімо, Володимир Підгурський звільняти Галину не поспішав. Звісно, він теж уболівав за підприємство, але не настільки, щоб позбавити шматка хліба щоденного і без того не завжди ситих Галининих дітей. Проте на крадіжку треба було якось реагувати. Тож він і видав наказ: вирахувати з Ферсович середньомісячний заробіток у сумі 68 грн. 76 коп. за крадіжку рамок.

На жаль, конфлікт між робітницею Ферсович і цегельнею не обмежується рамками. Річ ось у чому: в сімейному гуртожитку підприємства звільнилася кімната. Директор заводу і профком вирішили віддати її трактористові. Але поки ухвалювалися рішення, Галина забрала з хати-розвалюхи, де перед тим знайшла притулок, дітей, прийшла з ними в гуртожиток, зірвала замок на чужому житлі, заселилась і сказала: «Оце, діти, наша нова квартира».

У цьому житлі Ферсовичі вже перезимували. Правда, профком і нині не погоджується з фактом заселення, тож прописатися в цій оселі Галина не може.

Новий директор до роботи Ферсович претензій не має, як і головний інженер, котрий теж тільки починає тут працювати. Хоча останній міг би й поскаржитися, бо на нього Галина, за делікатним висловом голови профкому, «вилила увесь свій словниковий запас».

Річ у тім, що перед моїм приїздом знову зникли з заводу півсотні рамок. За звичкою пішли до Галини. Ну, тут вона не посоромилася — кожному, в тому числі й головному інженерові, видала повною мірою за злісний наклеп на її чистоту й незаплямованість.

Неприкаяні

Ось із таким запасом інформації я нарешті наблизився до обшарпаної одноповерхової будівлі. Це — сімейний гуртожиток заводу. Обережно обминувши смітник, я зіткнувся з нев'янучої краси стрункою блондинкою, котра несла виправу білизну. Слідом за нею висипали діти: найменший Сашко, який не дуже й уміє говорити, хоч йому повернуло на четвертий рік, п'ятирічна Тоня, семирічний Сергійко. А он із-за рогу вийшов чотирнадцятирічний Михайлик, мамин помічник. А Вітя, Володя й Оленка зараз в інтернаті. А найстарший Дмитро (вже дорослий, має аж шістнадцять літ) поїхав до кумів у сусіднє село. Він — інвалід з дитинства.

...Народилася Галина Бурдейна в Могилів-Подільському районі. Після восьмирічки поїхала в Дніпропетровськ шукати долі, і таки знайшла її в образі Михайла Ферсовича з Борщівського району на Тернопіллі. Побралися, трішки пожили в Могилеві, поховали першого сина і перебралися до Олександрівки Нижньосірогозького району Херсонської області. Там, у колгоспі «Дружба», пішли в подружжя діти — одне за одним. А чоловік став пиячити. Коли народилася третя дитина, Михайла вигнали з роботи.

Нескінченні нелади все ж таки не заважали родині майже щорічно зростати ще на одного Ферсовича і щоразу перебиратися на нове місце життя й роботи. Після Херсонщини — Житомирщина. Після Вінниччини — знову Херсонщина, далі — Хмельниччина, знову Вінниччина. Досить сказати, що за чотирнадцять років було вісім зафіксованих у паспорті переїздів. Циганське життя, тільки що без шатра.

У село Дахталія Крижопільського району Вінницької області прибились о тій порі, коли вже мали шістьох дітей. Стали в колгоспі до роботи: Михайло — телятником, Галина — дояркою. Оселились у колгоспній хаті, вирішили її викупити і нарешті осісти. Перед тим, як піти в декрет, Галина виплатила за житло тисячу карбованців, Михайло вклав до колгоспної каси останні вісімсот.

У пологовому будинку Галині не лежалося. Повернулась із Сергійком на руках і побачила, що чоловік знову запив.

Легка на підйом Галина вирушила туди, де була юною. Тобто в Нижні Сірогози. Розпочала нове життя дояркою в колгоспі імені Кірова. Дали їй житло. Знайшовся й дружок сердечний — Володя Сердюк, водій швидкої допомоги.

І тут у неї сталася біда: двоє старших захворіли на дифтерію, і дев'ятирічна донька померла. Проте часті народини і вже друга смерть притупили в Галині відчуття трагізму: Бог дав — Бог і взяв. Через два місяці після похорону жінка зійшлася з Володею. За три роки спільного життя сім'я зросла ще на Тоню і Сашка.

А потім з Володею сталося те ж, що і з Михайлом. Від нової біди Галина врятувалася випробуваним способом: найняла машину і майнула з дітлахами подалі.

Таке принадливе міське життя

Опинилась у Жолобах Томашпільського району, про що знаю не від Галини, а з листа голови сільради. Цікаво, що на цю пору поруч з нею знов опинився Михайло, а це зайвий раз свідчить про незнищенність справжнього кохання.

Тут вони вже вкотре побили горшки, і Галина вирішила перебиратися до міста. В Гайсині Ферсовичі оселилися на Яровій за 15 гривень на місяць. Але і таких грошей не мали.

Добрі люди допомогли жінці влаштуватися на роботу, старших дітей записали до школи-інтернату, а вже сама Ферсович на заводі здобула репутацію безвідмовної робітниці. Тож коли Підгурському знадобилося терміново знайти заміну працівниці, що не вийшла на роботу, він поїхав до Галини. І там директора приголомшили умови життя багатодітної родини.

Тож коли в Галини виникла можливість зайняти в гуртожитку житло — нехай і протизаконно, — вона нею скористалася. Не приховуватиму: я в душі радію, що їй це вдалося. Очевидно, щось подібне відчув і Підгурський. Усі сподівалися, що директор розпорядиться викинути цих невмиваних «загарбників» на вулицю, а він сказав:

— Не чіпайте їх, — і це були мудрі слова.

Хочеш лікувати тіло — мусиш занапастити душу

На запитання, як же сім'я зводить кінці з кінцями, жінка відповіла:

— Мої заробітки відомі, перед новим роком нам почали видавати державну допомогу — 83 гривні на місяць. Михайлик школу покинув, тепер він за підручного в хазяїна продуктового магазину — миє підлогу, виносить сміття, розставляє і прибирає столики і за це приносить ще півсотні гривень. На ці гроші й живемо.

— А коли хтось із дітей захворіє?

— У мене таких випадків по кілька на місяць! Той же Михайлик травмувався. Хірург закомандував: треба оперувати! А це значить, що принеси п'ять метрів марлі, шприци, медрукавички, кусень мила, пачку порошку та ще й наркоз. А це 30—35 гривень!

Пішла жінка до директора:

— Андрійовичу, треба п'ятдесят гривень!

— Галю, немає!

— Ага! — розсердилася Ферсович. — Не даєте — не давайте! Я вночі вкраду п'ятдесят рамок, здам і матиме мій Михайлик на операцію!

Не витримав директор:

— Виписуй — підпишу!

Підгурський уже не працює, а Галина все ще збирає потрібне для операції сина.

Ну гаразд: одна мама бідна, нездатна, але ж є ще одна — держава Україна. Вона повинна знати, що тільки бур'ян росте сам по собі...

— Чи трапляються у вашому житті хоч зрідка світлі моменти?

— Такий момент був, коли видали нам допомогу зразу за півроку — аж п'ятсот гривень. Я накупляла дітям різного одягу та взуття. Бачите: вони в мене не гірше інших вдягнені. І Новий рік ми зустріли не гірше, ніж інші люди, — з ялинкою, ласощами. Спасибі газеті «Голос України» і Галині Миколаївні Бакай!

Педагогічні збочення

Цікаво, як у Галини складаються відносини зі школою?

— Погано, — зізналася. — Мої старші — переростки. Їм би ходити у третій—п'ятий класи, а вони загрузли в першому та другому. Перед самим жіночим святом учителька Юлія Григорівна спитала Вітька в класі, чому це він досі не здав гроші на подарунок? Мала я тринадцять гривень на харчі, та не хочеться, щоб мої діти були найгірші. Тож купили такі квіти, що аж!..

Сім'я потім три дні сиділа без хліба. А тут загадали кожній дитині принести до школи по три гривні — на ремонт приміщення. Але ж де мамці взяти ті дев'ять гривень? Невже знов іти «бомбити» нещасну цегельню? Нічого не дала Галина, і Ферсовичі відчули себе в класах зайвими.

Оленка прийшла зі школи з новиною: завтра у вчительки день народження, треба їй на подарунок гроші здавати:

— Вчителька поставила мене перед класом, торгає і приказує: «Всі здають, а ти що — особа?» Не піду до школи!

— Підеш, Оленко, підеш! Бо треба передати вчительці від мене записку.

І написала: «Ти, мародерко! Поглянь довкола себе. Зараз є діти, що кусня хліба не мають, а ти торгаєш дитину, щоб гроші здавала! Немає в мене грошей на подарунки, а тільки на хліб!»

За кілька днів дільничний перестрів Галину: «Ти такі-і запи-иски пишеш!» — і покрутив головою.

— А прізвища вчительки не скажу. Вона зараз у декреті, їй теж нелегко. Я їй усе прощаю, бо ми з нею — друзі по нещастю.

На цю пору між нами встановилося повне взаєморозуміння, і Галина з грайливою усмішкою в очах запитала:

— Мабуть, вас цікавить, чи маю я спонсора? Він у мене в «опелі» їздить... Завжди чимось допомагає. Для нього то навіть і не витрати, а нам підмога. І не так страшно стає на світі жити...

— А ви часом не зловживаєте спиртним? — спитав я для годиться.

— Мені не треба горілки — я від життя п'яна! —засміялась вона, і це була свята правда.

Або тягни, або не ставай паровозом

— Якби вам довелося починати життя спочатку, як би ви його прожили?

— Якби мені раніше той досвід, який маю тепер, то не пішла б я заміж і не мала б дітей, а жила б для власної радості. Бо нема сенсу в подружньому житті, нема сенсу в дітях!.. Що доброго я в житті бачила? Тяжку роботу, п'яних мужиків — і себе завжди з пузом... А мої діти? Вони будуть вічно боротися за шматок хліба, за гривню. І я в їхньому житті буду стара й непотрібна, тобто така, як сьогодні моя мама. Тож нема сенсу. І через те в моїй душі зосталося тільки попіл!..

Я згадав специфічний гумор старого залізничника: «Паровоз не заздрить швидкісній дрезині. Він радіє своїми вагонами, тягне їх світами. Якщо такої радості нема — не треба й ставати паровозом».

А що ж керівництво Гайсина? Так, воно якийсь мінімум для виживання багатодітних сімей таки робить. Але погляньмо на проблему ширше. В Україні материнське начало явно руйнується. Нині, в пору загострення соціальних протиріч, почався обвальний процес. Частина найбільш незахищених багатодітних матерів потрапляє в побутову і навіть у кримінальну твань. Це — хвороба суспільства. Її легку форму бачимо й у мами Галини. Гайсин, як уміє, цю недугу лікує.

Борис СИДОРЕНКО.

Київ — Вінниця — Київ.

БУЛЬКИ ТІНЬОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Точка зору

АВРААМУ Лінкольну належить думка, що політики можуть вічно дурити окрему людину чи всіх громадян упродовж короткого часу, проте їм ще ніколи не вдавалося дурити цілий народ безкінечно.

Саме так можна оцінити спрямованість численних заяв та публікацій щодо обсягів тіньової економіки в Україні. Про її значення охоче висловлюють свою думку переважно політики та журналісти.

А посадові особи виконавчої влади кажуть людям, що їх заробітки та продукти, вирощені на присадибних ділянках, це лише невелика частка тих доходів, що має більшість громадян, бо набагато вагомішу частину статків вони дістають від тіньової економіки, отже зростаючий добробут народу неможливо не помітити.

Для підтвердження таких вигадок застосовується відверте економічне шулерство. Наводяться, наприклад, такі факти: в Україні у 1990 році було спожито майже двісті шістдесят млрд. кВт. год. електроенергії, а також вироблено валового внутрішнього продукту (ВВП) більш як на сто тридцять млрд. дол. США (в цінах 1990 року).

А от у 1997 році споживання електроенергії скоротилося проти 1990 року приблизно на тридцять відсотків. Отже, на думку авторів таких публікацій, валовий продукт України не міг зменшитися більш як на ті самі тридцять відсотків. Із зазначених наукоподібних міркувань логічно випливає висновок, що будь-яка витрата кожного економічного ресурсу, наприклад електроенергії, обов'язково має створювати додатковий доход (прибуток). Якщо керуватися такими відкриттями офіційних радикальних реформаторів, то виходить: що більше розтринькується ресурсів, то багатшою стає країна.

Щоправда, була одна спроба відомого макроаналітика О. Пасхавера опублікувати грунтовну статтю про «тінь», але матеріал залишився демонстративно непоміченим. А головне, коли цей професіональний економіст розклав тіньову діяльність на складові, то в підсумку з'ясувалося, що її обороти аж ніяк не досягають тих значень, що можуть визначити економічний стан держави.

Стало очевидним, що ніякої тіньової економіки як цілісної окремішньої системи, в якій здійснюються виробництво та обіг товарних ресурсів, відокремленої від народного господарства, насправді не існує. Тому що не можуть в одному народному господарстві, в одній країні, регіоні чи місті працювати одночасно окремо одна від одної дві економіки: видима і тіньова, відкрита і таємна.

Зрозуміло, що в будь-якій системі господарювання наявні легальні, відкриті доходи, а також мають місце тіньові, є джерела цих доходів, а також суб'єкти, які черпають із них. Якщо здійснити належний науковий аналіз та визначити джерела тіньових доходів, то правоохоронним органам не становитиме жодних труднощів притягти до відповідальності тих суб'єктів, які їх формують, та усунути можливості для затінювання доходів. Але оскільки таку мету наші урядовці насправді не ставлять, то вигадується якась міфічна тіньова економіка, що господарює тут просто посеред нашої економіки, в якомусь четвертому вимірі, тобто яка нібито є і про яку всі все знають, але якої в документальних фактах і свідченнях... немає.

Читачам, які не є професіональними економістами, треба пояснити, що сучасна економічна наука спирається на притаманну їй парадигму, тобто систему постулатів, що не зазначаються в кожному випадку, але які лежать в основі всіх інших економічних висновків. Наприклад, є всім відомий постулат: у жодній економіці неможливо отримати доходів, не здійснивши перед цим витрат на виробництво товарів.

Тому коли наші урядовці заявляють, що в Україні мало не половина господарського обігу є тіньовим, одразу виникає запитання: а де ті тіньові (нікому не видимі?!) інвестиції, що спричиняють тіньові доходи? Десь мають бути підпільні та невидимі виробничі потужності, робоча сила, витрати енергії, напівфабрикатів, сировини, запаси готової продукції, відповідна інфраструктура та ефективно діючий тіньовий кабінет міністрів, який регулює «таємні» економічні відносини?

От у цьому місці наших логічних міркувань вся грандіозна споруда тіньової економіки, вибудована пропагандою, вже якось не тримається купи. А просто справа в тому, що витрати на отримання тіньових доходів несе реальна видима економіка. Чим вищі доходи тіньовиків, тим більші збитки працюючих підприємств.

Оця величезна кредиторська заборгованість підприємств, яка за 1997 рік виросла майже на таку саму, що й за попередні два роки, яскраво відображає, що ті доходи, які отримали «тіньовики», перекладено у збитки діючих у всіх на виду підприємств в нашому спільному просторі господарювання. Перевитрати енергії, матеріалів, розкрадена продукція, безперервні ремонти офісів (і не тільки), придбання розкішних меблів та автомобілів, закордонні відрядження, фуршети тощо — все це лягає на собівартість, а через неї на ціну, яка стає надвисокою.

Тоді втручається держава і впроваджує розподільчу систему, за якої товари переміщуються від виробників до споживачів, а їхня вартість відноситься на кредиторську заборгованість і баланс підприємств формально залишається в порядку, хоча коштів за реалізовану продукцію підприємства не отримують.

Тому і високі прибутки, зафіксовані в їх балансах, є суто умовними, бо містяться у складі кредиторської заборгованості підприємств, яка вже значно перевищила валовий внутрішній продукт України. Звісно, що податки з цих уявних прибутків не можуть бути сплаченні. Отож, виникають розмови про «тінь» як один з випадків досить поширеної демагогії в середовищі керівників економіки, не спроможних навести належний порядок на виробництві, який має спиратися на максимальне використання економічних законів та ощадливу систему господарювання.

Мабуть, багато кому вигідно, одягнувши темні окуляри, дурити громадян балачками про «тінь» для того, щоб самим залишитися в тіні безвідповідальності за катастрофічний стан нашого національного господарства.

Чи вже настав час злодійського консенсусу, за яким державне керівництво дозволяє господарській та адміністративній номенклатурі привласнювати суспільне багатство безпосередньо на підприємствах, а приголублена в такий спосіб номенклатура не дуже ремствує, коли нагорі безслідно щезають мільярди гривень народних коштів?

Юрій КАМ'ЯНИЙ,
економіст.

З пошти

Оселя, яку побудував не Джек

Лист Миколи Іванова «Чекаю біля моря... квартиру», надрукований на першій сторінці 31 березня, не єдиний, таких у пресі тисячі. Вони є свідченням того, як турботлива радянська влада перетворила нас на утриманців та споживачів. Ми вимагали й одержували від неї безкоштовне житло, освіту, лікування, не замислюючись, чи можемо самі щось зробити для себе. Ринкові відносини підтверджують нашу непристосованість до самовиживання.

У моєї родини, наприклад, немає проблеми з житлом, а все через те, що з весни 1974 року я став забудовником, закінчую будівництво вже другого будинку, перший закінчив 1984 року. Обидва, від першого кілочка до гребеня, димаря, зроблені моїми руками, за свої кревні. Будівництво для мене перетворилося на хобі, як для когось рибальство, мисливство, туризм. У зведені будинки вклав тисячі вихідних днів, а загальні затрати робочого часу перевищили 10 тисяч людино-змін лише для моїх рук. Фінансування — виключно з родинного бюджету. Саме це і спричинило довгобуд. А працював я у вугільній промисловості 44 роки, з них близько 20 — під землею. Усі ці роки я не «ремонтувався», не користувався дефіцитними побутовими речами, проте нині не чекаю біля моря квартиру.

Лихо в тому, що Микола Іванов не один такий. Тисячі утриманців держави стали в умовах ринку приниженими. І як би вони не сприйняли мого листа, я душею і серцем з ними й за них...

Анатолий МАЗУР.

Сніжне
Донецької області.

За простий вексель замовимо слово

ПРОСТІ векселі дають можливість у Івано-Франківську — за умов дефіциту бюджетних коштів — забезпечувати заклади освіти, охорони здоров'я та інші державні установи природним газом, електроенергією, теплом... Вони виявилися ефективним інструментом для погашення заборгованості.

... Торік дочірнє підприємство «Прикарпаттрансгаз» (Івано-Франківськ) не сплатило області близько 20 мільйонів гривень — податок з прибутку, що зараховується до місцевого бюджету, і його борг продовжує зростати.

На переконання голови Івано-Франківської облдержадміністрації Михайла Вишиванюка, ця астрономічна сума — повітря, з якого реальні гроші в бюджеті не з'являться. Бо з «Прикарпаттрансгазом», у свою чергу, не розрахувалося за поставлений газ чимало споживачів з п'ятьох областей України. Отож область, нагромаджуючи борги, не має змоги фінансувати поквартально бюджетні видатки і ризикує взагалі не дочекатися повернення мільйонних сум недоплат.

Вихід із ситуації — простий вексель. Випущений в обіг власним фінансовим управлінням, він передається школі або клінічній лікарні. Вони розраховуються ним із колективом «Прикарпаттрансгазу» за голубе паливо. Отож область, не маючи коштів, все-таки отримує змогу реально забезпечувати бюджетні установи природним газом. При цьому обласне фінансове управління зменшує дочірньому підприємству його заборгованість із сплати податку на прибуток на суму пред'явлених для погашення векселів.

Втім, ця схема найпростіша, вона швидше ілюструє сам принцип дії обласних векселів, ніж відображає типові схеми їх обігу, що вже освоєні на Івано-Франківщині. Насправді вони, по-перше, обслуговують різні сфери розрахунків — за електроенергію, тепло, медикаменти для лікарень та використовуються для забезпечення субсидій і дотацій, що виділяються з обласного бюджету. По-друге, векселі на проміжних етапах обігу — між емісією та погашенням — дуже часто служать засобом для взаєморозрахунків між підприємствами різних форм власності.

Наприкінці січня Івано-Франківське обласне фінансове управління випустило в обіг простих векселів на суму 12382,8 тисячі гривень терміном на 90 днів. Їх погашено вже майже на 7 мільйонів гривень. Наприклад, завдяки їх обігу бюджетні організації в січні—березні забезпечено електроенергією і теплом на 1,5 мільйона гривень.

Вексельний обіг охоплює також чи не найскладнішу сферу розрахунків — погашення заборгованості з виплати зарплати працівникам бюджетних установ. І тут не можна обійти увагою ще одного учасника вексельного обігу — Торговий дім «Галичина». Він має свої магазини у всіх районах області, приймає від підприємств Прикарпаття в рахунок погашення боргу перед обласним бюджетом товари народного споживання — хутрові вироби, газові лічильники, меблі, продукти харчування. Ці товари місцеві мешканці можуть придбати не лише за гривні, а й за векселі, отримані за місцем роботи в бюджетних організаціях, що не можуть погасити заборгованість у зарплаті. З початку нинішнього року в такий спосіб борг перед «бюджетниками» вдалося зменшити майже на 3 мільйони гривень.

Отож впевнений, що немає серйозних перепон на шляху розширення вексельного обігу. Такої думки дотримується, зокрема, директор Івано-Франківської філії комерційного банку «Приватбанк» Богдан Лесюк — один з ініціаторів випуску обласних векселів. За його словами, всього є 14 видів обов'язкових платежів до місцевих бюджетів і практично по кожному із них існують проблеми з надходженнями коштів. Тим часом прості векселі випускають поки що під покриття одних лише планових надходжень у вигляді податку на прибуток.

Водночас існують певні застереження щодо поспіху в цій справі. Зокрема, заступник начальника Івано-Франківського обласного фінансового управління Анатолій Жигайло вважає, що пропозиція реалізувати принадну ідею — охопити вексельними розрахунками всі податкові платежі може призвести до хаосу. А йдеться про бюджет — кошти держави й платників податків, де має панувати безумовна чіткість і законність.

Векселі не просто продовжують працювати, але й вдосконалюється схема їх обігу, посилюється контроль. Так, приміром, працівники «Приватбанку» налагоджують роботу вексельного майданчика, що функціонуватиме у приміщенні обласної держадміністрації. Разом із заходами контролю, яких вживає обласне фінансове управління, це дозволить з інтервалом у два тижні точно знати, у кого є емітовані векселі, а також мати базу даних на електронних носіях про те, хто отримував їх та за що ними розраховувався протягом 90 днів — з моменту випуску й аж до погашення.

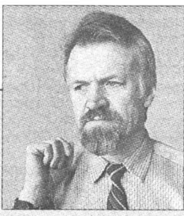
Микола ПЕТРИЧУК.

Івано-Франківськ.

Енергозбереження

Стимул — палиця погонича

Але у справі економії енергоресурсів це перекладене з латинської визначення може стати ключовим, вважає начальник управління правового та адміністративного забезпечення Держкоменергозбереження Віктор ЖОВТЯНСЬКИЙ

НА ЗОРІ наших ринкових реформ вважалося, що ціна за енергоносії сама по собі розв'яже проблему енергозбереження. Тепер ціни підстрибнули до світових і вище, поклавши на лопатки економіку, а ощадливості як не було, так і немає. То в чому тоді корінь зла? З цього запитання розпочалася наша бесіда.

— За умов обвалу, коли відбувається інтенсивне скорочення виробництва, відразу виникає проблема невідповідності виробничих потужностей обсягові продукції, що її випускають, — пояснює ситуацію Віктор Андрійович. — І це автоматично, проти чийогось бажання веде до того, що енергоресурси використовуються неефективно. Приміром, цех напівпорожній, а опалюється, освітлюється. Технологічна лінія завантажена на третину, але повністю підключена до енергоживлення. «Завдяки» цьому в нас і виросла на 40% питома вага енергоємності валового внутрішнього продукту.

— І як з цим боротися?

— Передусім треба визначитися — з чим конкретно боремося. Якщо з безгосподарністю, витрачанням паливно-енергетичних ресурсів марно, то, звісно, потрібен батіг. І Законом «Про енергозбереження» передбачено певні заходи. Є кодекс про адміністративну відповідальність, що дає змогу притягувати керівників до відповідальності за виявлену недбалість, яку списують на неплатоспроможність. Ясна річ, ніколи ми не будемо при грошах, якщо буквально смітимо ними — спалюємо даремно дорогий імпортний газ тощо. Та пригадаймо, що палиця погонича називалася не тільки стрекалом, а мала ще одну назву — **стимул.** Отож, економічне стимулювання, вважаю, могло б стати заходом набагато ефективнішим за штрафи. І Комітет з енергозбереження вже вийшов з такою пропозицією в уряд, щоб узаконити зміни до системи оподаткування.

Припустімо, підприємство в результаті проведення організаційних заходів з економії паливно-енергетичних ресурсів або впровадження якихось нових ефективних технологій отримало прибуток. У цьому разі треба застосовувати пільговий режим оподаткування (50% замість 100%). Тим самим і податковий прес послабимо, й заохотимо енергозберігаючі заходи. На розвиток Закону «Про енергозбереження» та на підтримку конкретних програм з випуску енергоефективної продукції у Комітеті готується список можливої продукції, доход від реалізації якої також може обкладатися «пільговим» податком. Розробляються документи, що стимулюють роботу безпосередньо трудових колективів, які раціонально використовують паливно-енергетичні ресурси. Частину доходу, отриманого завдяки економії, рекомендуємо направляти на преміювання працівників.

— Щось до болю знайоме...

— Справді, методи не нові. Ними дуже дивуємо наших іноземних партнерів, які вважають, що все це атавізм соціалістичної форми господарювання. Є, мовляв, собівартість продукції, нею вся економія й визначається. На жаль, у декому ми вже ринкові, але в цілому поки що соціалістичні. Взяти хоча б металургійну галузь — основного споживача електроенергії (27%). Рентабельність металургійного комплексу становить лише 0,2%. Щоб вижити й забезпечити приплив бодай якихось коштів, продукцію експортують за демпінговими цінами (на внутрішньому ринку дорожче). Мало робиться для планування (в доброму розумінні) розподілу потужностей. Як у старі часи, незалежно від попиту, як запускають з початку року, так і виробляють один і той самий асортимент товару. Ніякого маневру, ніякої роботи під замовлення.

Або, наприклад, є на заводі дві великі кисневі установки. Однією обійтися не можуть, двох — багато. «Ганяють» обидві, витрачаючи до 30% зайвої електроенергії. Мало того, що вона коштує грошей, яких завод не має, то її з успіхом могли б доотримати, щонайменше, дві області, які потерпають від відключень. Але це нікого не хвилює. В нас 17 металургійних підприємств. Обсяги їх виробництва скоротилися за останні роки в 2,3 раза. Але питомі енерговитрати зросли нерівномірно в галузі. Здавалося б, нерентабельні виробництва треба закривати, і це відразу дасть економію не однієї сотні мільйонів гривень. Ні, воліють накручувати собівартість прокату, а на його виробництво витрачають більше, ніж він того вартий. Нонсенс! Створюється безвихідна ситуація: з одного боку, слід підвищувати рентабельність електроенергетики (вона через неплатежі впала до 4%), а з другого — основний споживач — металургія пускає на вітер кошти, залишаючись у боржниках. Як тут не вдатися до старого, непопулярного за ринкових умов заходу — **нормуванню паливно-енергетичних ресурсів.**

— Чи співвідноситься це із Законом «Про енергозбереження», чи ви дієте інтуїтивно, рятуючи ситуацію?

— Законом передбачено такий напрям, як стандартизація. Тобто завезене обладнання, що застосовують або випускають, має відповідати певним критеріям ефективності. Але, на жаль, багато вітчизняних підприємств оснащено не те що старим — древнім обладнанням. І переоснащуватися нема за що, немає оборотних коштів, які дали б змогу освоїти випуск чогось нового. Тому залишається одне — використовувати ефективно те, що є. Нині приймають стандарти щодо методики визначення енерговитрат. Комітет розробив ці методики. Як записано в законі, до розробки в системі стандартів допускається нормування паливно-енергетичних ресурсів. Мається на увазі ефективність їх споживання на одиницю випущеної продукції. Відповідна постанова вийшла торік. Орієнтовано її на державні підприємства і ті, що після приватизації працюють гірше від своїх можливостей. Реальний перелом на краще намітився не відразу. Але нині ми зазначаємо, що із введенням нормування уповільнилося зростання енергоємності ВВП.

— А крім стимулюючих і стримуючих заходів, що ще є у вашому програмно-інструментальному арсеналі?

— Нещодавно зареєстрували в Мін'юсті ще один нормативний документ — «Методика енергетичних обстежень». Створюється мережа спеціалізованих підприємств (енергоаудиторських), які будуть не каральними органами, а порадниками щодо застосування тих чи тих заходів із збереження ресурсів і отримання прибутку. До речі, наші інспекції також налаштовані більше діяти не штрафами, а пропагувати нові технології.

— Як бачимо, інститути енергозбереження є, є документи, що регламентують ситуацію на законодавчому рівні. Але чому нема очевидних кардинальних змін на краще?

— Об'єктивно, поки не буде **ефективного власника,** при якому потужності задіяні за потребою, за суворо запланованим на даний момент (згідно з попитом) обсягом продукції, нема чого й мріяти про нормальну собівартість товарів. А собівартість справді відрегулює витрати енергоресурсів. Та що про це казати, коли суціль — неплатежі, коли можна електроенергію отримувати даром. Хто її берегтиме? Ось і виходить, злидні з дурного розуму і навпаки.

— На якійсь сумній ноті завершуємо розмову...

— Не хотілося б. Напрям ми бачимо. Готуємо законопроекти, пропозиції. Зокрема, до Цивільного кодексу, про взаємну відповідальність постачальника і споживача електроенергії. Невдовзі з'явиться постанова Кабінету міністрів про державну експертизу, в якій враховано нормативи і щодо енергозбереження. Багато чого робиться, але на рівні єдиного державного механізму — ні. Порадників нині досить і здебільшого зі сторони. Але іноземцям важко нас зрозуміти. А нам, як на мене, треба всіх слухати, а розум власний мати.

Розмовляла Людмила МЕНЖУЛІНА.

На знімку: Віктор Жовтянський.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Проекти

Енергосервіс як форма бізнесу

ЗАТРАТИ нашої промисловості в комунальному господарстві перевищують середній світовий рівень в 4–5 разів, і енергетична криза, про яку лише говорять, наступає на п'яті. На Заході революцію в енергозбереженні вирішили з допомогою енергосервісних компаній (ЕСКО), основне завдання яких — енергоаудит, тобто пошук втрат енергії та інших недоліків на підприємствах, технічна розробка швидкого результату та реалізація всього проекту.

У США, наприклад, працює 250 ЕСКО. Нова сфера енергосервісного бізнесу розвивається у нас тільки два роки. Фахівці компанії «ЕСКО-Схід», першої і найбільшої в Україні, пройшли курс навчання в американських енергетиків. Тепер вирішили поділитися результатами роботи з подолання енергетичної кризи на теренах нашої держави. Вони стверджують, що, реалізувавши цю програму енергозбереження, поставки газу з Росії в Україну можна зменшити на 50%. Особливістю є те, що тут відсутня необхідність централізованих капіталовкладень із державного бюджету та бюджету регіону. Досвід останніх років показав, що надії на Київ не справджуються, потрібен поворот до регіональних механізмів керування. Разом із Запорізькою облдержадміністрацією фірма «ЕСКО-Схід» розробила комп'ютерну модель обліку споживання електроенергії на кордонах області та 73 енергоємних підприємствах Запоріжжя. І запропонувала свій варіант вирішення цієї проблеми на основі:

— добровільного обмеження споживання електроенергії в пікові години доби;

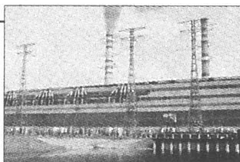
— раціонального споживання газу і теплоенергії;

— розрахунку зі споживачами газу й електроенергії на основі передоплати.

Впровадження цієї системи економить 51 тисячу доларів щодоби.

Потім фірма вивела 7% промислових потужностей із пікових зон і перерозподілила їх на денні та нічні, і знижки платежів по Запорізькій області почали коливатися від 2,5 до 3 млн. доларів на місяць, а по Дніпропетровській області ці цифри вищі в три рази.

Нові тарифи, запроваджені Національною комісією з регулювання енергетики України, стимулюють споживання електроенергії вночі, коли вона найдешевша. В пікові години, коли енергія дефіцитна і власті змушені відключати ледь не цілі міста, ціна на неї найвища. Різниця — у 8 разів. Тому якщо вивести потужності з пікових зон, зманеврувати технологічним процесом, можна знизити плату за електроенергію. Програма АвтоЗАЗу із запровадженням диференційованих тарифів показова тим, що окупила себе за два тижні. Затративши 40 тисяч доларів, завод у перший же місяць повернув 80 тисяч доларів у вигляді фактичного зниження платежів.

Проте яка ж бочка меду без ложки дьогтю? Економічні вигоди підприємств не всім до вподоби. Обленерго почало зазнавати фінансових втрат. І стало грудьми на шляху впровадження нових підходів. Їхні «сльози» розчулили і чиновників у Кабінеті міністрів, яким легше і простіше брати кредити на Заході під гарантії уряду, ніж використовувати власний потенціал.

За словами технічного директора «ЕСКО-Сходу» Василя Степаненка, глава Запорізької облдержадміністрації неодноразово звертався у різний час до двох прем'єр-міністрів з проханням підтримати цей проект на державному рівні. Підтримку знайшов лише у Верховній Раді, але з одним крилом, як відомо, не злетиш. Досвід компанії показує, що навіть найрозумніші технічні програми безсилі і «безкрилі»: необхідна реформа законодавчої і правової бази енергозбереження. Три останні роки вивели Україну на перше місце у світі за енергозатратами на душу населення та одиницю продукції. Ми залишаємося найбільш енергонеефективною державою.

Михайло ТАРАЩАНСЬКИЙ.

«Холодна» труба для теплотраси

Комунальна сфера у нашій країні чи не найбільш енергопоглинаюча, де особливо нераціонально використовується теплова енергія, великі тепловтрати та неплатежі. Один із найоптимальніших способів енергозбереження в комунальному господарстві — використання у теплових мережах попередньо ізольованих пінополіуретаном труб. До речі, Захід користується цією технологією понад 40 років, й інші види теплоізоляції там уже майже не використовуються. Ми ж до цього доходимо тільки сьогодні.

Із прийняттям національної енергетичної програми колегія Мінпромполітики визначила ВАТ «Васильківський завод холодильників» базовим з виробництва таких труб. З другого півріччя 1997 року заводу вдалося налагодити виробництво, атестувати і сертифікувати свою продукцію. Яка ж користь від нового впровадження для держави і нас, споживачів? На це запитання відповідає голова правління ВАТ Станіслав ***ГОРДІЄНКО.***

— Ці труби у 2–3 рази зменшують експлуатаційні витрати. Водночас тривалість служби такої труби понад 30 років, а втрати тепла у 3–8 разів менші, ніж при застосуванні звичайних. Це дає можливість зекономити від 30 до 50% тепла — залежно від довжини теплотраси.

У нас завжди як було? Котельня працює, гріє воду, а по дорозі до споживача половина тепла йде в землю, тож населення чи підприємства отримують тільки частину первинного тепла. А труби нового зразка землю не гріють, вони тепло міцно тримають у собі. Це значить, що ми отримаємо більше тепла при менших затратах.

Давайте зробимо підрахунки в межах держави. Україна отримує 50 млрд. кубометрів газу щороку на внутрішні потреби, тепер є можливість зекономити 30%, тобто купувати на 15 млрд. кубометрів менше. Враховуючи, що 1000 кубометрів газу ми закуповуємо по 80 доларів, виходить досить значна економія.

З допомогою Мінпромполітики фахівці заводу провели семінари в дев'яти областях України, представляючи нову продукцію і запрошуючи до співпраці. Потужність заводу на сьогодні — 8–10 км труб на місяць, але замовлень дедалі більшає, тож планується збільшити випуск труб майже в 10 разів. Основна перешкода у збільшенні обсягів виробництва — відсутність коштів у тепловиків. На жаль, це проблема всієї України. Проте, враховуючи велику потребу в нових трубах, завод іде на будь-які контакти з замовниками. Мінпромполітики представляло проект Васильківського заводу на зборах ЄБРР в Києві разом із 400 іншими для залучення інвестицій, щоб модернізувати потужності і збільшити виробництво продукції.

Михайло ЛІВАНДОВСЬКИЙ.

Рекорд Європи на очах у Сергія Бубки

встановила в секторі для стрибків із жердиною на НСК «Олімпійський» у Києві чудова українська спортсменка Анжела Балахонова. Киянка з першої спроби показала результат 4 метри 37 сантиметрів. А потім пішла на світовий рекорд (4.60). Звісно, її палко підтримували щонайменше п'ять тисяч глядачів. І серед них були уславлені українські атлети — олімпійські чемпіони. Зокрема, наш суперстрибун із жердиною Сергій Бубка.

Світова рекордна вершина не підкорилася Анжелі. Але радісна мить удачі у неї, переконаний, ще попереду.

— Я дуже щаслива, що виступала в рідному місті, на очах у своїх прихильників, — сказала рекордсменка Європи. — Вдячна їм за підтримку. Старатимусь і надалі радувати вболівальників України високими результатами та перемогами...

А відбувалися ці захопливі старти стрибунок із жердиною у рамках великого міжнародного турніру на призи українських олімпійських чемпіонів. Багато з них, як-от: Сергій Бубка, Валерій Борзов, Віктор Цибуленко та інші, взяли участь у церемонії відкриття змагань. І уважно спостерігали за ними.

А на головній спортивній арені нашої країни зібралося ціле сузір'я спортсменів з багатьох куточків планети: США, Кенії, Нігерії, Білорусі, Угорщини, Ямайки, Росії, Багамських островів, Лівану, Туреччини. Україну представлено найбільшою командою.

Пропонуємо вашій увазі імена тих, хто показав найкращі результати.

Жінки. 100 м. Кравченко — 11.46. **100 м. з/б.** Красовська — 13.14. **400 м.** Місірук — 52.78. **800 м.** Ліщинська — 2.05,35. **Жердина.** Балахонова — 4.37. **Довжина.** Хлопотнова — 6.65 (усі — Україна). **5000 м.** Єгорова (Росія) — 15.46,14.

Чоловіки. 100 м. 1. Лейнс (США) — 10.44. 2. Дологодін (Україна) — 10.46. **110 м. з/б.** Білокінь (Україна) — 13.74. **400 м.** Местечкін (Україна) — 47.02. **800 м.** Толгеші (Угорщина) — 1.48,78. **5000 м.** 1. Лебідь (Україна) — 13.42,36. 2. Цесанг (Кенія) — 13.49,87. 3. Кінкоєч (Кенія) — 13.50,63. **Висота.** Тертишник (Україна) — 2.21. **Ядро.** Багач (Україна) — 20.54.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

Аутсайдери заспокоїлися?

Першість України. Перша ліга. 35-й тур: «Полісся» — «Металург» — 3:0. 2300 глядачів. Лазорко, 12, Кошинський, 60, Якубовський, 77. «Нива» — СК «Миколаїв» — 2:1. 5000. Соболь, 49, Фінкель, 76 — Забранський, 6. «Поліграфтехніка» — «Волинь» — 1:0. 2000. Сендель, 81. «Кремінь» — «Буковина» — 3:0. 4800. Задорожний, 10, Кучірка, 21, Матвійченко, 86. «Авангард-Індустрія» — «Нафтовик» — 0:2. 1200. Артеменко, 6 і 18. «Зоря» — «Явір» — 0:1. 1500. Завгородній, 48. ЦСКА-2 — «Сталь» — 0:1. 500. Ареф'єв, 80. ФК «Черкаси» — «Шахтар» — 4:0. 2300. О. Грицай, 22 і 56, Білозір, 65, Кудря, 76. «Хімік» — ФК «Львів» — 0:2. 500. Мазур, 67, Вільчинський, 81. «Металіст» — «Верховина» — 2:1. 12000. Школьников, 52, Карабута, 87, з пенальті — Попович, 65.

Лише шість хвилин знадобилося лідеру, щоб «розпечатати» ворота вінницької «Ниви». Господарі вочевидь не сподівалися такого початку. З їхньої розгубленості миколаївці могли скористатися ще, але тільки у першому таймі. А другий почався з несподіванки для гостей: Соболь на третій хвилині відновив рівновагу. А потім пішла гостра і, на жаль, груба гра. Сім жовтих карток показав київський суддя С. Шебек — дві господарям і п'ять гостям. І все-таки голеадорові «Ниви» Фінкелю пощастило забити переможний гол.

Нелегко далася перемога на своєму полі «Металістові» над аутсайдером — «Верховиною». Лише на 87-й хвилині харків'яни, реалізувавши пенальті, полегшено зітхнули. Інші команди, що входили до четвірки аутсайдерів, здалися на своїх полях без особливого опору. З великим рахунком програли клуби, що балансують на межі 18-го місця, яке не гарантує подальшої прописки в лізі. Його поки що займає «Шахтар», у нього гірша різниця забитих і пропущених м'ячів, ніж у «Буковини». До їхньої суперечки ще може втрутитися «Зоря». І тоді хтось із цієї трійці, зайнявши 18-е місце, гратиме перехідні матчі з тріо найкращих команд з другої ліги.

Поразка не вплинула на турнірне становище СК «Миколаїв». У лідера — 80 очок, далі йдуть: «Металіст» і «Динамо-2» по 69, «Нива» — 65, «Сталь» — 61, ФК «Черкаси» — 56, «Полісся» і «Нафтовик» — по 52, ФК «Львів» — 50. Замикає першу десятку «Волинь» — 48 очок.

Матчі 36-го туру відбудуться сьогодні.

Ярослав СЕРГІЄНКО.

На знімку: нелегко воротареві СК «Миколаїв» Олександрові Лавренцову.

Фото Олександра КРЕМКА.

Звідусіль

Теніс. У Києві, на кортах ФК «Динамо», стартував міжнародний юнацький турнір другої категорії ЄТА «Кубок ВІКОТЕК». Головні організатори: Федерація тенісу України (президент Герман Беньямінов) і фірми — «Вікотек» (генеральний директор Віктор Кононенко) і «Кінетік» (генеральний директор Сергій Коноваленко). 60 юнаків та 68 дівчат віком 16 років і молодші з Молдови, Узбекистану, Латвії, Грузії, Вірменії, Росії, Білорусі, Польщі, Болгарії, Югославії та України повели боротьбу за перемогу. Участь у цьому турнірі, інформаційним спонсором якого є «Голос України», дасть змогу частині з них підвищити європейський рейтинг. Змагання щодня починаються о 10.00. Фінали відбудуться 24 травня.

Хокей. Швейцарія. Чемпіонат світу. Група А. Фінальна серія за 1—2 місця. Швеція — Фінляндія. 1:0 і 0:0. Шведи вибороли першість.

Баскетбол. Як відомо, визначилися володарі золотих і срібних медалей чоловічого чемпіонату України. Ними стали, відповідно, одеська «БІПА-Мода-СКА» та київський «Будівельник». А от претенденти на «бронзу» — СК «Миколаїв» і донецький «Шахтар» — дещо затягли з'ясування стосунків між собою, провівши з п'яти поєдинків. У підсумку нагороди за третє місце вибороли миколаївці — 75:57, 63:77, 77:80, 61:52, 90:88.

Оголошення

Шановні акціонери!

7 липня 1998 р. о 13-й годині у залі засідань АТ "Рівне-Авто" (266027, м. Рівне, вул. Київська, 110-а) відбудеться

загальні збори акціонерів АТ "Рівне-Авто"

Порядок денний:

1. Про виконання планів акціонерного товариства за період 1993 - 1998 рр.
2. Висновки ревізійної комісії.
3. Обрання членів Спостережної Ради акціонерного товариства.
4. Обрання Голови Правління акціонерного товариства.
5. Обрання членів Правління акціонерного товариства.
6. Обрання членів Ревізійної комісії акціонерного товариства.
7. Внесення змін до Статуту акціонерного товариства у відповідності до нових вимог законодавства України (затвердження Статуту в новій редакції).
8. Про зміни статутного фонду (інформація).
9. Різне.

Правління

До уваги акціонерів ВАТ «Чернігівське підприємство «Хімволокно»

7 липня 1998 року о 14-й годині в актовому залі товариства (м. Чернігів, вул. Щорса, 78) відбудуться позачергові збори акціонерів.

Реєстрація учасників зборів проводиться 7 липня 1998 р. з 11.00 до 13.00.

Порядок денний:

1. Про збільшення статутного фонду ВАТ у зв'язку з індексацією основних фондів за станом на 01.01.1995 р. та внесення відповідних змін до пунктів 5.1, 5.2 статуту ВАТ.
2. Затвердження нової редакції восьмого розділу статуту та положень ВАТ «ЧПХВ».

Учасники зборів мусять мати:

доручення на право участі та голосування на позачергових зборах акціонерів або сертифікат акцій;

документ, який засвідчує особу.

Тел. для довідок (046-2) 160-179.

Правління ВАТ «ЧПХВ».

Інформація про діяльність закритого взаємного фонду «МІЦ-ІНВЕСТ» Інвестиційної компанії «Міжрегіональний інвестиційний центр»

Інвестиційна компанія «Міжрегіональний інвестиційний центр» зареєстрована	19.09.95 р.
Свідоцтво про реєстрацію	№ 23531094.
Місце розташування:	м. Київ, вул. Фрунзе, 19-21, к. 226,
тел./факс	(044) 417-25-46;
для листів:	254080, м. Київ, а/с 141.
Дозвіл ФДМУ на право здійснення комерційної діяльності з приватизаційними паперами	№ 267 від 05.02.96 р.
Дозвіл Міністерства фінансів України на здійснення діяльності з випуску та обігу цінних паперів	№ 858 від 22.01.96 р.

I. Вартість активів ЗВФ «МІЦ-ІНВЕСТ» на 01.01.98 р.

	шт.	грн.
1. Вартість чистих активів		1170589,0
2. Вартість невикористаних ПМС	344	3612
3. Дебіторська заборгованість		3788,5
4. Кредиторська заборгованість		686,0
5. Кількість інвестиційних сертифікатів, що перебувають у обігу	190099	95049,5

II. Перелік цінних паперів емітентів, що перебувають у власності ЗВФ «МІЦ-ІНВЕСТ», розміром понад 1 % активів фонду на 01.01.98 р.

Емітент	категорія ЦП	шт.
1. ВАТ «ТОДАК»	акції прості іменні	233192
2. ВАТ «Бориспільський експериментальний комбікормовий завод»	акції прості іменні	160000
3. ВАТ «КАТП-1028»	акції прості іменні	106600
4. ВАТ «УкрНДІпродмаш»	акції прості іменні	173200
5. ВАТ «Агробудтехцентр»	акції прості іменні	16600
6. ВАТ Завод «КІНАП»	акції прості іменні	136000

Державна акціонерна енергопостачальна компанія «Житомиробленерго»

Повідомляє своїм акціонерам, що перші загальні збори акціонерів відбудуться 3 липня 1998 р. о 12 годині в приміщенні Музично-драматичного театру за адресою: м. Житомир, пл. Соборна, 6.

Реєстрація учасників зборів з 9.00 до 11.30.

При собі мати паспорт та сертифікат акцій.

Порядок денний:

1. Звіт правління про результати фінансово-господарської діяльності компанії за 1997 рік та завдання на 1998 рік.
2. Звіт ревізійної комісії про свою роботу та висновок по річному звіту і балансу.
3. Затвердження внутрішніх нормативних документів компанії.
4. Обрання органів управління компанії.
5. Про реорганізацію відособлених підрозділів. Затвердження положення про відособлені підрозділи.
6. Внесення змін до статуту з метою приведення його у відповідність зі змінами до Закону України «Про господарські товариства».
7. Прийняття рішення про форму випуску акцій.
8. Про передачу ведення реєстру акціонерів незалежному реєстратору.

Враховуючи, що приміщення театру розраховано на 900 місць, акціонери можуть передати свої голоси дорученням голові правління, голові спостережної ради.

З проектами документів можна ознайомитися у відділі цінних паперів компанії за адресою: м. Житомир, вул. Жуйка, 12 з 25.06.98 р. по 01.07.98 р. з 8.00 до 17.00.

Довідки за телефоном/факсом (0412) 34-93-16.

Правління компанії.

Арбитражный суд Луганской области (348016, г. Луганск, ул. Героев Великой Отечественной войны, 3 «а») возбудил дело № 05/35—9/18 б от 17.03.98 г. о банкротстве частного предприятия «Алден» г. Стаханова, юридический адрес: 349700, г. Стаханов, ул. К. Либкнехта, 51, расчетный счет 2600030120211 в отделении Проминвестбанка Украины в городе Стаханове.

Претензии кредиторов и заявления санаторов принимаются в течение одного месяца со дня опубликования объявления.

Правління закритого акціонерного товариства «Львівська кондитерська фірма «Світоч»

повідомляє акціонерів, що 3 липня 1998 року о 14-й годині відбудуться загальні збори акціонерів за адресою: м. Львів, вул. Ткацька, 10, актовий зал.

Реєстрація акціонерів товариства (повноважних представників) проводиться 3 липня 1998 року з 10-ї до 12-ї години за адресою: м. Львів, вул. Заводська, 25, 2-й поверх.

Порядок денний:

I. Зміни та доповнення до установчих документів товариства.
II. Затвердження внутрішніх положень товариства.
III. Заходи щодо залучення додаткових фінансових ресурсів.
IV. Вибори ради акціонерів (спостережної ради).

До уваги акціонерів ВАТ «Мар'янівський склозавод»!

Повідомляємо, що загальні збори акціонерів відбудуться 30 червня 1998 року о 14-й год. за адресою: 260561, Житомирська обл., Баранівський р-н, смт Мар'янівка, вул. Дзержинського, 3 (у приміщенні Будинку культури).

Реєстрація учасників зборів з 8.00 до 13.00.

Порядок денний:

1. Звіт правління товариства про результати фінансово-господарської діяльності ВАТ за 1997 рік та основні напрями діяльності підприємства на поточний рік.
2. Звіт ревізійної комісії про результати діяльності ВАТ у минулому році.
3. Затвердження змін та доповнень до статуту ВАТ «Мар'янівський склозавод».
4. Обрання та затвердження спостережної ради.
5. Про приведення форми випуску цінних паперів ВАТ «Мар'янівський склозавод» у відповідність з вимогами Закону України «Про Національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів в Україні».

При собі мати паспорт. Свої голоси акціонери можуть передати за дорученням іншим особам.

Довідки за телефоном 8(244) 7-32-45.

Правління ВАТ «Мар'янівський склозавод».

До відома акціонерів ЗАТ «Запорізький оліяжиркомбінат»

Загальні збори акціонерів ЗАТ «Запорізький оліяжиркомбінат» переносяться на 2[illegible] травня 1998 року і відбудуться о 15 годині на території підприємства (вул. Харчова, 3).

Порядок денний:

1. Зміни складу засновників.
2. Збільшення статутного фонду АТ з метою нарощування основних та оборотних фондів для технічного переоснащення та підвищення ефективності діяльності товариства.

Збільшення статутного фонду товариства здійснюється шляхом додаткового випуску акцій.

Додатковий випуск акцій становитиме 328999 акцій на суму 11482065,1 грн.

У зв'язку з IV емісією:

— статутний фонд АТ становитиме — 21261045,1 грн.

— статутний фонд поділений на 609199 простих іменних акцій;

— номінальна вартість акцій — 34,9 грн.

— акціонери мають право на першочергове придбання акцій четвертої емісії.

Довідки за телефонами: 65-32-37, 65-49-55.

До уваги акціонерів ВАТ «Чорномор»

Повідомляємо, що чергові загальні збори акціонерів ВАТ «Чорномор» відбудуться 7 липня 1998 року об 11.00 в адміністративному приміщенні ВАТ «Чорномор» за адресою: Одеса, проспект Перемоги, 47.

Реєстрація учасників зборів з 10.00 за місцем їх проведення.

Порядок денний:

1. Розгляд річних звітів спостережної ради, правління, ревізійної комісії.
2. Затвердження річних звітів діяльності; затвердження річного бізнес-плану та кошторису витрат на поточний рік.
3. Затвердження результатів відкритої підписки на акції другої емісії ВАТ «Чорномор».
4. Затвердження кандидатури голови правління, призначеного спостережною радою, або вибори іншого голови правління та членів правління.
5. Залучення до матеріальної відповідальності посадових осіб.
6. Затвердження кількісного та персонального складу правління та затвердження інших рішень, прийнятих спостережною радою.
7. Про внесення змін та доповнень до статуту товариства.
8. Перевибори голови спостережної ради, членів спостережної ради та членів ревізійної комісії.
9. Різне.

Для участі у загальних зборах необхідно мати при собі:

— документи, що посвідчують особу акціонера чи його представника;

— документ на право участі у зборах (для представників юридичних та фізичних осіб).

Телефон для довідок (044) 293-88-35.

Спостережна рада ВАТ «Чорномор».; Голова правління.

Арбитражный суд Донецкой области (340105, Донецк, б. Пушкина, 34) возбудил дела о банкротстве:

1. Общества с ограниченной ответственностью «Горная технология» (Донецк-48, ул. Щорса, 69-А; р/с 26004980230 в Кировском отделении Укрсоцбанка, МФО 334323, дело № 20/1-6б.
2. Малого предприятия «Экоресурс» (Донецк-50, ул. Артема, 94; р/с 468919 в ДГРУ ПИБ, МФО 334635, дело № 20/1-15б).
3. Малого частного предприятия «Кленист» (Донецк, пр. Ильича, 9/72; р/с 290359809 в Центрально-городском отделении Укрсоцбанка, МФО 335582 дело № 21/1-15б).

Претензии кредиторов и заявления санаторов принимаются в течение месяца со дня опубликования объявления.

Арбітражнй суд Чернівецької області порушив справи про банкрутство:

ВАТ «Енергетик Буковини» (275025, Новодністровськ Сокирянського району Чернівецької області, Промбаза; р/р 96018301885146 у Новодністровському відділенні ПІБ, МФО 356107), справа № 8-149-243/Б;

КСП «Романківецька» (275015, с. Романківці Сокирянського району Чернівецької області»; р/р 26005200043001 у Сокирянському відділенні АК АПБ «Україна», МФО 356152), справа № 7-160-212/б;

ЛОТП «Конятин» (275713, с. Конятин Путильського району Чернівецької області; р/р 26008200115001 у Путильському відділенні АК АПБ «Україна», МФО 356118), справа № 7-10-14/Б.

Претензії кредиторів та заяви санаторів приймають протягом місяця з дня опублікування оголошення.

У номер

● *Луганськ*

Довели шахти... до лампочки

Своєрідний проект реструктуризації вугільних шахт запропонували спеціалісти НВО «Квантор» з міста Сєвєродонецька, де вже розроблено дослідний зразок мініелектростанції. Їх встановлюватимуть в шахтах, які мають запаси вугілля, але підлягають закриттю. Однак друге життя їм гарантуватимуть енергокомплекси, які перероблятимуть вугілля в газ, що також є джерелом виробництва електроенергії. За підрахунками фахівців, отримана у такий спосіб енергія — на третину дешевша за ту, яку нині виробляють місцеві ТЕЦ. Щоправда, запропонований проект має один істотний недолік — відсутність коштів.

● *Донецьк*

Оздоровницям — гроші, дітям — відпочинок

4,5 мільйона гривень буде виділено з обласного бюджету для оздоровлення школярів Донеччини. Другу частину фінансування літніх дитячих закладів — а їх в області більш як п'ятсот — візьмуть на себе профспілкові організації. Отож передбачається забезпечити відпочинок 100 тисяч юних мешканців області, насамперед сиріт та дітей-інвалідів.

● *Тернопіль*

Там, де народжуються «Газелі»

На Дружбівському заводі нестандартного обладнання, що у Теребовлянському районі Тернопільської області, налагоджено серійне виробництво вантажних автомобілів ГАЗ-3307. Підприємство, що розташоване в мальовничому гайку на десятигектарній площі, тепер випускає по п'ять «Газелей» на день, а до кінця року складе понад тисячу вантажівок. У перспективі дружбівські автомеханіки складатимуть з російських комплектувальних до 10 моделей автомобілів ГАЗ, у тому числі й легкові. Коштуватимуть вони від 7 до 15 тисяч доларів.

Колектив працівників Секретаріату Верховної Ради України з глибоким сумом сповіщає про смерть колишнього співробітника Секретаріату **МАРЦЕНЮК Галини Іванівни** і висловлює щире співчуття рідним і близьким покійної.

Верховна Рада України висловлює щире співчуття народному депутату України СІМОНОВУ Володимиру Дмитровичу з приводу тяжкої втрати — смерті його матері

Галини Костянтинівни.

Фракція Комуністичної партії України у Верховній Раді України висловлює глибоке співчуття народному депутату України Володимиру Сімонову з приводу смерті його матері

СІМОНОВОЇ Галини Костянтинівни.

До 100-річчя Національного музею історії України

Шляхетна справа — меценатство

Ще у 70-х роках ЮНЕСКО ухвалило рішення про святкування Міжнародного дня музеїв. Цим днем було визначено 18 травня. Напевно, музейні працівники є найбагатшими людьми у світі, бо зберігають усе найкраще, що здобуло людство у розвитку цивілізації.

Бесіда із генеральним директором Національного музею історії України **Сергієм ЧАЙКОВСЬКИМ** та вченим секретарем **Ларисою НЕСТЕРУК** присвячена історії музею.

— Процес створення музею має вже сторічну історію...

Л. Н.: — Музей було відкрито 1899 року. Але остаточно лише 1904 року відбулося його відкриття та освячення. Тому і святкування розтягується на п'ять років.

С. Ч.: — Міський музей старожитностей та мистецтв, а саме так він називався спочатку, став альма-матер багатьох музеїв. Таких, скажімо, як Національний музей історії України, Національний художній музей, який є спадкоємцем приміщення по вулиці Грушевського, також частина колекції музею старожитностей розміщена в музеї декоративно-прикладного мистецтва. Інша частина речей потрапила до Державного музею Т. Г. Шевченка. Проте найбільша колекція зберігається саме у нашому музеї.

— З історією музею пов'язано багато видатних імен...

Л. Н.: — Безумовно, неможливо перелічити всіх, хто зробив значні внески у розвиток музею. Це і перший директор, академік, мистецтвознавець М. Біляшівський, і всесвітньо відомий археолог Хвойка, який відкрив трипільську культуру. Це і Лебединцев, один із засновників журналу «Старожитності». І, звісно, допомога меценатів. Так, родини Ханенків, Терещенків допомагали у створенні музею власними колекціями.

— Музей історії України — це ще й один з найбільших музеїв, що налічує величезні фонди...

С. Ч.: — Наш музей нараховує більш як 600 тис. одиниць збереження і дійсно вважається найбільшою скарбницею. Загалом музейний фонд всієї України нараховує приблизно 4 — 5 млн. Значна частина нашої колекції зберігається в Музеї історичних коштовностей.

— Виставки, що сформовані з фондів музеїв, напевно, багато подорожують?

С. Ч.: — Нещодавно ми підписали угоду про експонування наших виставок у 1998 — 1999 роках у п'яти провідних музеях Японії. З 1999 до початку 2001-го виставки експонуватимуться у США. Це перші виставки такого рівня з часів незалежної України.

— Вони, безперечно, матимуть великий резонанс, демонструватимуть світові українську історію та культуру, але чи можна сподіватись і на комерційний успіх?

С. Ч.: — Ці питання краще не поділяти, а розглядати у комплексі. Ми намагалися передбачити всі напрями — і політичний, і фінансовий, і науковий.

Л. Н.: — Наш відділ виставкової та рекламної діяльності працює досить активно. До святкування Міжнародного дня музеїв підготовлено дві виставки. Перша — відреставрованих експонатів, частину з яких склали живописні старовинні полотна XVIII — XIX століть. Друга — це персональна виставка київського живописця Івана Рака. Художник пішов з життя, але його роботи надзвичайно теплі, м'які, наповнені світлом та любов'ю до життя. Особливо приємно, що продюсером виставки є киянка, меценат Яна Плохих, яка взяла на себе значну частину витрат, пов'язаних з вернісажем, виданням буклета. Окрім того, вона подарувала музею дві роботи майстра з власної колекції.

— Отже, ми можемо стверджувати, що традиції меценатства поступово відроджуються і, напевно, невдовзі ми матимемо нових Ханенків та Терещенків?

С. Ч.: — Історія — це не тільки минуле, але й сучасне, яке окреслюється багатьма аспектами. Тому хотілося б, щоб меценати, колекціонери, художники та діячі мистецтв передавали нам на зберігання побільше картин, речей. Це велика, шляхетна справа.

Наталя СУХОЛІТ, мистецтвознавець.

Фото автора.

Святині

Весняний дзвін-передзвін

Днями патріарх Київський і всієї Русі-України УПЦ Київського патріархату Філарет і керівник управління з охорони пам'яток історії, культури та історичного середовища Київської міськадміністрації Руслан Кухаренко підписали акт про передачу коштів на відновлення Михайлівського Золотоверхого монастиря. 44 тисячі доларів Київська патріархія і українська діаспора зібрали в 1997—1998 роках. За словами патріарха Філарета, люди побачили, що роботи справді ведуться, і вирішили допомогти. На ці кошти буде куплено годинник для башти та електронний пристрій до дзвонів. Щоб кожної години над Михайлівською площею розливалася музика. Годинник встановлять цього літа. А 30 травня, на День Києва, срібний передзвін сповістить про завершення робіт на дзвіниці Золотоверхого.

Михайло ЛІВАНДОВСЬКИЙ.

Фестивалі

Звуки музики у «Мармуровій» печері

«Золотий грифон» — така назва другого Міжнародного фестивалю духової і джазової музики, що відкрився в Криму. У ньому беруть участь такі відомі музичні колективи і солісти, як класик російського джазу саксофоніст Олексій Козлов, композитор В'ячеслав Горський, директор російського пен-клубу Олександр Ткаченко, барабанщик із США Роберт Амакер, «Київ-арт-ансамбль» під орудою Володимира Соляника, саксофоніст з Англії Джордж Хаслам та ін.

Кримські колективи на фестивалі представлятимуть оркестри Військово-морських сил України і Росії, ансамбль «Ай-Петрі», духовий оркестр «Ялта», оркестри ГУ МВС України в Криму і Нацгвардії України, духовий оркестр Сімферопольського музучилища, тріо Енвера Ізмайлова. У рамках фестивалю, який триватиме до 23 травня, відбудуться 4 гала-концерти і 10 сольних виступів у Сімферополі, Севастополі та Ялті.

Подією фестивалю стане концерт під склепінням печери «Мармурова», повідомляє ДІНАУ.

Ювілеї

Треба вміти творити добро

Над усі людські якості споконвіку цінувалися добро і милосердя. Допомагати, співчувати покликане й Товариство Червоного Хреста України.

А починалося все у квітні 1918 року. Саме тоді відбувся І з'їзд товариства, славні традиції якого зародилися ще в часи козацтва. Шпиталі Запорозького Спаса — благодійні заклади для поранених і старих воїнів — були відомі далеко за межами козацької вольниці.

Ось уже 80 років ця благодійна організація, що налічує три тисячі фахівців, приходить на поміч знедоленим.

Лише протягом останніх чотирьох років товариство надало допомогу близько 600 тисячам осіб — інвалідам, одиноким пенсіонерам, дітям-сиротам. Зокрема, Червоний Хрест здійснює програму медико-соціального обслуговування самотніх, людей похилого віку.

До слова, активні учасниці «червонохресного» руху з України Марія Щербаченко та Антоніна Соловйова відзначені високою міжнародною нагородою — медаллю ім. Флоренс Найтінгейл.

Оксана ЗАПОРІЗЬКА.

Фото Володимира СТРУМКОВСЬКОГО (ДІНАУ).

Голос України

Засновник — Верховна Рада України.

252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.

Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс—224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44, телефакс—449-85-62.

E-mail: sekret@golos.relc.com

◊ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
◊ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
◊ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
◊ Рукописів не повертаємо.
◊ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 235579.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50

Зам. 0311092.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0